

Μηχανισμός διαχείρισης και αξιολόγησης Κινδύνου

Έκθεση

Περιεχόμενο

Εισαγωγή	3
Βία Κατά των Γυναικών στην Κύπρο	4
Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης	5
I. Πρόληψη	6
II. Προστασία.....	6
III. Δίωξη.....	7
IV. Ολοκληρωμένες πολιτικές	8
Η έλλειψη υποδομών για την εφαρμογή της Σύμβασης στην Κύπρο.....	9
I. Απουσία ολοκληρωμένου νομικού πλαισίου και πρακτικών για τη πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών	9
II. Απουσία συστήματος συλλογής εθνικών δεδομένων για την έκταση της ενδοοικογενειακής βίας	10
III. Απουσία διατμηματικής συνεργασίας	11
IV. Απουσία εξειδικευμένων υπηρεσιών για την αντιμετώπιση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας	12
Μηχανισμός Αξιολόγησης Κινδύνου	15
Τι είναι ο Μηχανισμός Αξιολόγησης κινδύνου;.....	16
I. Η κλινική προσέγγιση (αδόμητη).....	17
II. Η αναλογιστική προσέγγιση	17
III. Δομημένη προσέγγιση που βασίζεται στην επαγγελματική κρίση	18
Καλές Πρακτικές για Διαχείριση του Κινδύνου Βίας και Πρόληψης	19
1. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ - Common Risk Assessment Framework - CRAF.....	19
2. ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ - Μηχανισμός Αξιολόγησης Κινδύνου (ΜΑΚ).....	22
3. ΚΑΝΑΔΑΣ – Μηχανισμός Αξιολόγησης Περιστατικών Ενδοοικογενειακής Βίας Οντάριο (Ontario Domestic Assault Risk Assessment-ODARA)	24
4. ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ - Domestic Abuse, Stalking and Harassment and Honour Based Violence (DASH), και Multi-Agency Risk Assessment Conference (MARAC)	26
4.1. Domestic Abuse, Stalking and Harassment and Honour Based Violence (DASH).....	26
4.2. Multi-Agency Risk Assessment Conference (MARAC)	29
Συμπεράσματα.....	31
Εισήγηση.....	32
Βιβλιογραφία.....	34
1. Κατάλογος Βιβλιογραφίας στα Αγγλικά	34
2. Κατάλογος Βιβλιογραφίας στα Ελληνικά.....	36

3. Διαδικτυακές Πηγές	37
Η. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	39
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	39
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	41
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4	50

Εισαγωγή

Οι γυναίκες αποτελούν πάνω από το μισό παγκόσμιο πληθυσμό, αλλά κατέχουν μόνο το ένα πέμπτο των ηγετών των κέντρων λήψης αποφάσεων του κόσμου. Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στην επίσημη πολιτική σκηνή και συχνά δεν ακούγεται η φωνή τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων μέσα σε σημαντικούς πολιτικούς χώρους. Η έλλειψη της πρόσβασης στην εκπαίδευση και στους πόρους, τις τοποθετεί σε έντονα μειονεκτική θέση στην οικονομική σφαίρα. Κάθε μέρα, γυναίκες σε όλο τον κόσμο αντιμετωπίζουν τη διάκριση, τη φτώχεια, τη βία και την κακοποίηση. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις γυναίκες που είναι ήδη περιθωριοποιημένες: ανάπηρες, γηγενείς, φορείς HIV, άτυπα εργαζόμενες, μετανάστριες.

Η βία κατά των γυναικών σε όλες τις μορφές της, συνιστά τον σκληρό πυρήνα των έμφυλων ανισοτήτων και αναπαράγει τις σχέσεις εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η βία είναι δια-ταξική και δια-φυλετική και πλήττει βάνουσα τα θεμελιώδη δικαιώματα των γυναικών και κοριτσιών που την υφίστανται.

Για να κατανοήσουμε και να αντιμετωπίσουμε το φαινόμενο είναι αναγκαίο να ορίσουμε τι συνιστά βία κατά των γυναικών και κοριτσιών ή βία με διάσταση το φύλο. Με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να φωτίσουμε τη διασύνδεση ανάμεσα στις μορφές βίας κατά των γυναικών, να κατανοήσουμε τις παραλλαγές της βίας στα διαφορετικά συμφραζόμενα και τα διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια, να εμβαθύνουμε τις γνώσεις μας σε σχέση με τις διαστάσεις και τις επιπτώσεις του φαινομένου και κυρίως να αναδείξουμε την ανάγκη για ολιστική προσέγγιση σε επίπεδο πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών.

Σύμφωνα με τη Διακήρυξη του ΟΗΕ για την Εξάλειψη της Βίας Κατά των Γυναικών του 1993, *«βία κατά των γυναικών» νοείται οποιαδήποτε ενέργεια βίας εξαιτίας του φύλου, η οποία καταλήγει, ή είναι πιθανόν να καταλήξει, σε σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη ή πόνο στις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των απειλών για τέτοιες ενέργειες, του εξαναγκασμού, ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε συμβαίνει στη δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή.*

Η βία κατά των γυναικών μπορεί να ασκείται στο πλαίσιο της οικογένειας ή της οικιακής μονάδας/ εστίας, της κοινωνίας ή της ευρύτερης κοινότητας. Επίσης στο πλαίσιο άσκησης της κρατικής εξουσίας, η βία μπορεί να διαπράττεται ή να παραβλέπεται από την πολιτεία ή τις υπηρεσίες της και να αφορά καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών σε καταστάσεις ένοπλης σύγκρουσης, ιδιαίτερα την κράτηση ομήρων, την αναγκαστική εκτόπιση, το συστηματικό βιασμό, τη σεξουαλική δουλεία, την αναγκαστική εγκυμοσύνη και τη διακίνηση για τους σκοπούς της σεξουαλικής και οικονομικής εκμετάλλευσης.

Βία Κατά των Γυναικών στην Κύπρο

Ιστορικά η βία κατά των γυναικών, αποτελεί και στην Κύπρο, όπως και παγκόσμια, έναν αποδεκτό τρόπο υποταγής των γυναικών^{1 2 3 4} καθώς εκδηλώνει «τις άνισες σχέσεις εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών, οι οποίες οδήγησαν στην κυριαρχία επί των γυναικών και στις διακρίσεις εναντίον τους από τους άνδρες και στην πρόληψη της πλήρους ανέλιξης των γυναικών»⁵.

Στην Κύπρο, σύμφωνα με στατιστικές της αστυνομίας, υπάρχει μια αυξητική τάση όσον αφορά αναφορές περιστατικών βίας στην οικογένεια από 719 το 2011 σε 777 το 2013. Η πλειοψηφία των περιστατικών αφορούσαν σωματική βία (72.7%), ακολουθούν η ψυχολογική βία (24.5%) και η σεξουαλική βία.

Τα τελευταία 10 χρόνια, υπήρξαν πέραν των 30 δολοφονιών γυναικών από συντρόφους ή πρώην συντρόφους. Επιπλέον, υπάρχει μια συγκλονιστική αύξηση των κρουσμάτων βιασμού και σεξουαλικής επίθεσης, έστω και αν αυτές είναι μεταξύ των λιγότερο αναφερόμενων εγκλημάτων στην Κύπρο. Από τα διαθέσιμα στοιχεία βλέπουμε ότι υπάρχει μια συγκλονιστική αύξηση των ποσοστών αναφοράς για βιασμούς κατά τις τελευταίες 2 δεκαετίες. Από το 2010 μέχρι το 2013 καταγράφηκαν 117 βιασμοί και 7 απόπειρες βιασμών. Παρά την αύξηση των καταγγελιών σεξουαλικής βίας, η Κύπρος έχει από τα χαμηλότερα ποσοστά καταδικών στην Ευρώπη και οι ποινές είναι ανεπαρκής και μη αποτρεπτικές. Επίσης είμαστε από τις μόνες χώρες στην ΕΕ όπου δεν υπάρχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες στήριξης και προστασίας θυμάτων σεξουαλικής βίας.

Τα κύρια αίτια της βίας κατά των γυναικών, είναι η έμφυλη ανισότητα καθώς δημιουργεί τις συνθήκες για την άσκηση βίας. Αυτό έχει άμεσες επιπτώσεις στην υγεία των γυναικών, στην ικανότητά τους για εργασία και παραγωγή ενός αξιοπρεπούς εισοδήματος, στην πρόσβασή τους στην εκπαίδευση και στη διά βίου μάθηση, στην επαρκή τους στέγαση και στη σωματική τους ασφάλεια και αυτονομία. Οι επιπτώσεις αυτές αποτελούν σημαντικούς παράγοντες κινδύνου, καθώς εμποδίζουν τις γυναίκες από το να ξεφύγουν από τη βία και να ζήσουν μια ανεξάρτητη ζωή. Επομένως, η βία κατά των γυναικών που είναι ένα πολύπλευρο θέμα και σχετίζεται με ποικίλους τομείς πολιτικής θα πρέπει να αντιμετωπιστεί συστημικά, με μέτρα για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της ένταξης στην αγορά εργασίας και της εκπαίδευσης, της υγείας και της καλής ποιότητας ζωής και της δημιουργίας ενεργών πολιτών.

Στην Κύπρο, παρά το επαρκές νομικό πλαίσιο όσον αφορά στην ισότητα των φύλων, οι γυναίκες υστερούν σε σχέση με τους άνδρες σε όλους τους τομείς. Μερικά παραδείγματα αυτών των ανισοτήτων διαφαίνονται από το ότι οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στα κέντρα λήψης αποφάσεων, υπάρχει μεγάλη μισθολογική

¹ Outlaw, Maureen. "No One Type of Intimate Partner Abuse: Exploring Physical and Non-Physical Abuse Among Intimate Partners." *Journal of Family Violence* 24(4) (2009): 263-272.

² Loseke Donileen R., et al. *Current controversies on family violence*. UK: Sage Publications Press, 2005.

³ World Health Organization. *The world health report 2002- Reducing Risks, Promoting Healthy Life*. Geneva: World Health Organization, 2002.
http://www.who.int/whr/2002/en/whr02_en.pdf?ua=1

⁴ Κέντρο Ερευνών και Ανάπτυξης Intercollege. Έρευνα με θέμα «Βία στην Κυπριακή Οικογένεια», για τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην οικογένεια. Λευκωσία, 2000.

⁵ Maynard, Mary and Winn, Jan. "Women, Violence and Male Power" In *Introducing Women's Studies* edited by Victoria Robinson, and Diane Richardson. 221-247. Macmillan Press (2nd Revised edition), 1997.

διαφορά μεταξύ των φύλων καθώς οι γυναίκες απασχολούνται κυρίως σε θέσεις μερικής ή ολικής απασχόλησης με χαμηλότερο μισθό, είναι εκείνες που εξακολουθούν να φέρουν δυσανάλογα την ευθύνη της φροντίδας των παιδιών και άλλων συντηρούμενων μελών της οικογένειας, εμφανίζουν λιγότερο καλή κατάσταση υγείας και ποιότητας ζωής και αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας, ανεξαρτήτως ηλικίας ή κοινωνικής ομάδας. Με άλλα λόγια, η πρόληψη της βίας κατά των γυναικών εναπόκειται στην αντιμετώπιση της ανισότητας (που είναι ξεκάθαρη από τα προαναφερόμενα παραδείγματα) και της άμεσης ή έμμεσης υποταγής των γυναικών.

Αυτές οι πρακτικές που οφείλονται σε εδραιωμένες αντιλήψεις αντανakλούν τις υπάρχουσες αξίες και αρχές γύρω από τους έμφυλους ρόλους, καθώς απεικονίζουν την ανδροκρατούμενη κοινωνία που «τοποθετεί τον άνδρα σε θέση εξουσίας μέσα στην ευρύτερη κοινωνία και τη γυναίκα σε υποδεέστερη θέση»⁶. Αυτές οι αντιλήψεις, σύμφωνα με την Παπαδάκη⁷, οδηγεί στην κατ' εξακολούθηση παραμονή των γυναικών πίσω από κλειστές πόρτες, χωρίς να τους παρέχεται καμία προστασία από τις αρμόδιες αρχές. Όπως προκύπτει, η κάθε μορφή βίας κατά των γυναικών, είναι το αποτέλεσμα του κοινωνικά κατασκευασμένου ρόλου των φύλων. Ως εκ τούτου, το κράτος έχει την ευθύνη να παρέχει τις αναγκαίες υποδομές και υπηρεσίες που θα βοηθήσει στην πρόληψη αλλά και στην προστασία των θυμάτων από όλες τις μορφές βίας.

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης

Την 1η Αυγούστου του 2014 τέθηκε σε εφαρμογή η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Η Σύμβαση στοχεύει στην πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας και αποτελεί το πρώτο διεθνές δεσμευτικό νομικό πλαίσιο για την πρόληψη της βίας, την προστασία των θυμάτων και την τιμωρία των δραστών. Παράλληλα, περιορίζει τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στα νομοθετικά πλαίσια και στις πολιτικές των κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης τοποθετεί το θέμα της βίας κατά των γυναικών στο ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο της ανισότητας των φύλων και της έλλειψης σεβασμού προς τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των γυναικών και ως εκ τούτου επικεντρώνεται σε όλες τις μορφές βίας. Αυτό είναι εξαιρετικής σημασίας και αποτελεί μια ευκαιρία ανάληψης δράσης για την Κύπρο αφού το παρόν νομικό και θεωρητικό πλαίσιο εστιάζεται κυρίως στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας.

Η Κύπρος είναι η 38η χώρα που υπέγραψε την εν λόγω Σύμβαση στις 16 Ιουνίου 2015, ενώ 18 χώρες την έχουν ήδη επικυρώσει.

Με την υπογραφή αλλά και μεταγενέστερα την κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, το κράτος δεσμεύεται να λάβει τα αναγκαία μέτρα που θα προωθήσουν την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών, καθώς οι γυναίκες είναι τα άμεσα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας.

⁶ Συμβουλευτική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια. *Έκταση, Συχνότητα, Μορφές Και Επιπτώσεις Της Ενδοοικογενειακής Βίας Κατά Των Γυναικών Στην Κύπρο.* Λευκωσία: Συμβουλευτική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια, 2014.

⁷ Παπαδάκη, Μαρία. "Η συμβολή του Κοινωνικού Λειτουργού στην αντιμετώπιση της συντροφικής κακοποίησης στις υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας." Στο *Οι Πρακτικές Εφαρμογές της Κοινωνικής Εργασίας στην Ελλάδα και στην Κύπρο*, επιμέλεια από Πάραλη Κ. Σταύρος, 227-245. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2011.

Το περιεχόμενο της Σύμβασης χωρίζεται σε τέσσερις μεγάλες θεματικές όσον αφορά τους στόχους καθώς και τις αλλαγές στην νομοθεσία και στα πολιτικά μέτρα που ζητά από τα κράτη μέλη. Αυτές είναι⁸:

- η πρόληψη
- η προστασία
- η δίωξη
- οι ολοκληρωμένες πολιτικές όσον αφορά την βία κατά των γυναικών (περιλαμβανομένης και της ενδοοικογενειακής).

I. Πρόληψη

Αναφορικά με την πρόληψη, η Σύμβαση απαιτεί από τις κυβερνήσεις που την έχουν κυρώσει όπως:

- προωθήσουν την αλλαγή νοοτροπίας και συμπεριφοράς,
- Λάβουν υπόψη τις ανάγκες των ευπαθών ατόμων τοποθετώντας στο επίκεντρο τα ανθρώπινα δικαιώματα,
- Ενθαρρύνουν όλους τους πολίτες αλλά ιδιαίτερα τους άντρες και τα αγόρια, να προλαμβάνουν τη βία,
- διασφαλίζουν ότι οι πολιτισμικές και θρησκευτικές αξίες δεν χρησιμοποιούνται ως άλλοθι άσκησης βίας,
- προωθούν προγράμματα και δράσεις που χειραφετούν τις γυναίκες.

Στα μέτρα πρόληψης περιλαμβάνονται τα εξής:

- αύξηση της ευαισθητοποίησης
- εκπαίδευση των πολιτών
- εκπαίδευση των επαγγελματιών
- προληπτική παρέμβαση και προγράμματα αντιμετώπισης

II. Προστασία

Η παροχή της καλύτερης δυνατής προστασίας και υποστήριξης στα θύματα είναι ουσιώδους σημασίας για την πρόληψη περαιτέρω βίας και τη βοήθεια στην σωματική, ψυχολογική και κοινωνική τους ανάνηψη. Η Σύμβαση περιλαμβάνει μια σειρά προστατευτικών μέτρων, όπως:

- καθιέρωση έκτακτων απαγορευτικών μέτρων για την απομάκρυνση των δραστών από την οικογενειακή εστία και περιοριστικές ή προστατευτικές εντολές, διατάγματα δικαστηρίων αλλά και εκχώρηση εξουσίας στην αστυνομία να αφαιρεί τον θύτη ενδοοικογενειακής βίας από το σπίτι του ή της, καθώς η αστυνομία πρέπει να είναι σε θέση να διασφαλίζει την προστασία και ασφάλεια του θύματος,
- διασφάλιση ότι οι επιζώντες είναι ενήμεροι για τα δικαιώματά τους και ξέρουν πού και πώς να λάβουν βοήθεια,
- παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης,
- ενθάρρυνση αναφοράς της βίας από μάρτυρες και επαγγελματίες,
- προστασία και υποστήριξη των παιδιών που είναι μάρτυρες βίας.

Οι εξειδικευμένες υπηρεσίες πρέπει να:

⁸ Council of Europe, Istanbul Convention: Action against violence against women and domestic violence. "The Convention in Brief". <http://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/the-convention-in-brief>

- είναι άμεσες, βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες,
- απλώνονται σε ολόκληρη τη χώρα,
- είναι προσβάσιμες σε όλους τους επιζώντες και τα παιδιά τους (και σε γλώσσα που καταλαβαίνουν),
- έχουν ικανό προσωπικό και επαρκείς πόρους και χρηματοδότηση,
- μπορούν να χειραφετούν τους επιζώντες.

III. Δίωξη

Η Σύμβαση εισάγει μια ποικιλία αστικών και ποινικών νομικών μέτρων για να συμπληρώσει υπάρχοντα κενά στη νομοθεσία τα οποία συναντούν πολλά θύματα διαφόρων μορφών βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας όταν ζητούν δικαιοσύνη. Τα κενά αυτά ποικίλουν από προγράμματα αποζημίωσης που απουσιάζουν και θέματα γύρω από τα δικαιώματα κηδεμονίας μέχρι το γεγονός ότι πολλές μορφές βίαιης συμπεριφοράς δεν θεωρούνται έγκλημα σε πολλά κράτη μέλη.

• Πολιτικές αγωγές και διορθωτικά μέτρα

Ο στόχος αυτής της πρόβλεψης είναι να επιτρέπει αστικά ένδικα μέσα που δίνουν τη δυνατότητα στα δικαστήρια να σταματήσουν μια συγκεκριμένη συμπεριφορά και να δώσουν τη δυνατότητα στα θύματα να κάνουν αίτηση για δικαστικές εντολές όπως προσωρινά μέτρα, απαγορευτικά μέτρα, περιοριστικά μέτρα και εντολές μη παρενόχλησης. Οι εντολές αυτές είναι σημαντικά προστατευτικά μέτρα καθώς προλαμβάνουν το δράστη για παράδειγμα, από το να πλησιάσει τα θύματα στο σπίτι τους και τη γύρω περιοχή. Σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας οι εντολές αυτές μπορούν να δώσουν στο θύμα πιο μακροχρόνια προστασία που δεν διατίθεται μέσω εντολών προστασίας έκτακτης ανάγκης.

• Αποζημίωση

Η Σύμβαση περιγράφει το δικαίωμα αποζημίωσης για ζημιές που υφίστανται σαν αποτέλεσμα οποιουδήποτε από τα αδικήματα που καλύπτονται. Είναι πρωτίστως ο δράστης που έχει ευθύνη για ζημιές και αποκατάσταση, με τα Μέρη να έχουν μια επικουρική υποχρέωση να το κάνουν σε περιπτώσεις που το θύμα έχει υποστεί σοβαρό σωματικό τραυματισμό ή βλάβη στην υγεία.

Η Σύμβαση ζητά από τα Μέρη να ποινικοποιήσουν μια ευρεία ποικιλία ειδών βίας, που περιλαμβάνει:

- Ψυχολογική βία
- Παρενοχλητική παρακολούθηση
- Σεξουαλική βία, συμπεριλαμβανομένου του βιασμού
- Σεξουαλική παρενόχληση
- Καταναγκαστικό γάμο
- Ακρωτηριασμό γυναικείων γεννητικών οργάνων
- Αναγκαστική έκτρωση και αναγκαστική στείρωση
- Εγκλήματα φερόμενα ως «εγκλήματα τιμής».

Εφόσον τα παραπάνω αδικήματα νομοθετηθούν μέσα στα εθνικά συστήματα, τα μέλη κράτη θα πρέπει να λάβουν και μια σειρά από μέτρα για να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική διερεύνηση οποιουδήποτε ισχυρισμού της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας. Επίσης, πρέπει να υπάρχει

σεβασμός για τα δικαιώματα των θυμάτων κατά την διεξαγωγή όλων των δικαστικών διαδικασιών και των διαδικασιών που προβλέπονται για τις υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας.

IV. Ολοκληρωμένες πολιτικές

Η Σύμβαση έχει ως αρχή ότι κανένας οργανισμός ή ίδρυμα δεν μπορεί από μόνο του να ασχοληθεί με τα περιστατικά βίας κατά των γυναικών και την ενδοοικογενειακή βία. Αντίθετα, μια αποτελεσματική αντιμετώπιση απαιτεί μια **συντονισμένη δράση και διατμηματική συνεργασία από όλους τους αρμόδιους φορείς**. Ως εκ τούτου, η Σύμβαση ζητά από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν ολοκληρωμένες και συντονισμένες πολιτικές που αφορούν κρατικούς φορείς, ΜΚΟ, καθώς και των εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές. Ο βασικός στόχος είναι οι πολιτικές για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας να πραγματοποιούνται σε όλα τα επίπεδα της κυβέρνησης και από όλους τους σχετικούς οργανισμούς και ιδρύματα. Αυτό μπορεί, για παράδειγμα, να γίνει με την κατάρτιση ενός εθνικού σχεδίου δράσης που αντιστοιχίζει κάθε οργανισμό ένα συγκεκριμένο ρόλο που πρέπει να αναλάβει και συγκεκριμένα καθήκοντα να εκπληρώσει.

Η έλλειψη υποδομών για την εφαρμογή της Σύμβασης στην Κύπρο

Όπως έχει ήδη τονιστεί, η βία κατά των γυναικών αποτελεί μια από τις συχνότερες μορφές βίας στην Κύπρο, αλλά και παγκοσμίως, και η καταπολέμηση του φαινομένου αυτού μπορεί να γίνει μόνο όταν υπάρχει πραγματική πολιτική βούληση. Παρόλο που η υπογραφή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης αποτελεί ένα τεράστιο βήμα μπροστά για την Κύπρο, όσον αφορά την πρόληψη και εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, η απουσία υποδομών και η έλλειψη συγκεκριμένων νομικών πλαισίων δυστυχώς κάνει αδύνατη την επικύρωσή της και κατά συνέπεια και την εφαρμογή της. Οι δομικές αυτές ελλείψεις θα μπορούσαν να χωριστούν σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

I. Απουσία ολοκληρωμένου νομικού πλαισίου και πρακτικών για τη πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών

Η Κύπρος διαθέτει ένα εκτενές νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια, το οποίο έχει αποτελέσει τη βάση για κάθε δράση σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία μέχρι σήμερα. Εντούτοις, αυτό θέτει ένα σοβαρό πρόβλημα: ο όρος «βία στην οικογένεια» όπως ορίζεται από τον νόμο είναι ουδέτερος ως προς το φύλο και καλύπτει τη βίαιη συμπεριφορά που ασκείται από οποιοδήποτε μέλος της οικογένειας προς οποιοδήποτε άλλο μέλος της οικογένειας αγνοώντας τις ιδιαιτερότητες του φύλου όσον αφορά τη βία. Επιπλέον, ο όρος «οικογενειακή βία» δεν υπογραμμίζει το γεγονός ότι η βία κατά των γυναικών προέρχεται κατά κύριο λόγο από τον υποδεέστερο κοινωνικό τους ρόλο. Έτσι, είναι προφανές ότι η ενδοοικογενειακή βία στην πραγματικότητα δεν αναγνωρίζεται ούτε ορίζεται ως μορφή βίας κατά των γυναικών.

Συγκεκριμένα, στο Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμους, η “βία στην οικογένεια” ορίζεται ως,

«οποιαδήποτε πράξη, παράλειψη ή συμπεριφορά με την οποία προκαλείται σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη σε οποιοδήποτε μέλος της οικογένειας από άλλο μέλος της οικογένειας και περιλαμβάνει και τη βία που ασκείται με σκοπό την επίτευξη σεξουαλικής επαφής χωρίς την συγκατάθεση του θύματος, καθώς επίσης και τον περιορισμό της ελευθερίας τους»⁹

Ο ορισμός αυτός, αδυνατεί να αναδείξει τον έμφυλο χαρακτήρα της ενδοοικογενειακής βίας που στην πραγματικότητα επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες (και τα παιδιά) και αποτελεί συνέπεια των άνισων σχέσεων εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών¹⁰. Κατά συνέπεια η ενδοοικογενειακή βία δεν αναγνωρίζεται ως μορφή βίας κατά των γυναικών. Αυτό δημιουργεί μια αλληλένδετη σειρά από προβλήματα όσον αφορά τα μέτρα και τις πρακτικές για την αντιμετώπιση των θυμάτων από τις αρμόδιες υπηρεσίες, αλλά και τον τρόπο διεξαγωγής διαφόρων διατμηματικών διαδικασιών από τους ίδιους τους οργανισμούς που ασχολούνται με θέματα βίας στην Κύπρο.

⁹ Οι Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμοι του 2000 και του 2004.

http://www.familyviolence.gov.cy/cgibin/hweb?-V=legislationgr&_FSECTION=10040&-dlegislationgr.html&-Sr&_VSECTION=0000&_VCATEGORY=0000

¹⁰ Anderson, Kristin, L. “Gender, Status, and Domestic Violence: An Integration of Feminist and Family Violence Approaches”. *Journal of Marriage and Family* 59(3) (1997): 655-669. doi: <https://irenamarshiajones.files.wordpress.com/2012/10/domestic-violence-article-2.pdf>

Το ουδέτερο προς το φύλο νομικό πλαίσιο της Κύπρου έχει ως αποτέλεσμα την «έλλειψη επίγνωσης σχετικά με τη δυναμική της ενδοοικογενειακής βίας και των δεσμών της με την (αν)ισότητα των φύλων και με τις κοινωνικές νόρμες και τα στερεότυπα»¹¹ (Ρεακτ. Σελ.7). Εντούτοις, έχει άμεσο αντίκτυπο στις διαδικασίες και υπηρεσίες που αφορούν την προστασία και την υποστήριξη των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας καθώς οι ανάγκες των ανδρών και των γυναικών που είναι θύματα βίας, είναι εντελώς διαφορετικές λόγω των κοινωνικοπολιτικών και ιστορικά άνισων σχέσεων εξουσίας που έχουν τα δύο φύλα.

Ο έμφυλος αυτός χαρακτήρας της ενδοοικογενειακής βίας είναι και στατιστικά αποδεδειγμένος καθώς σύμφωνα με την στατιστική υπηρεσία Αστυνομίας Κύπρου, η πλειονότητα των θυμάτων κατά την περίοδο 2011-2015 όσον αφορά το φύλο ήταν γυναίκες με ποσοστό της τάξεως του 65%, που ανέρχεται στο 81%, εάν συμπεριλάβουμε κορίτσια και αγόρια ηλικίας κάτω των 18 ετών¹². Ταυτόχρονα, η πλειονότητα των θυτών κατά την ίδια περίοδο αποτελείται από άνδρες και το ποσοστό ανέρχεται στο 77,4%¹³. Ως επακόλουθο, η ουδέτερη ως προς το φύλο νομοθεσία δεν μπορεί να υπερασπίσει τα δικαιώματα των θυμάτων βίας καθώς δεν αντανάκλα τις εμπειρίες των επιζώντων, που όπως είδαμε κατά κύριο λόγο είναι γυναίκες, αλλά δυστυχώς πολλές φορές δίνει προτεραιότητα στην σταθερότητα της οικογένειας και υπόκειται σε αλλοιώσεις από τους βίαιους θύτες¹⁴.

II. Απουσία συστήματος συλλογής εθνικών δεδομένων για την έκταση της ενδοοικογενειακής βίας

Παρόλο που ο Περί Βίας στην Οικογένεια Νόμος διευκολύνει την καταγγελία βίαιων περιστατικών και προβλέπει τον διορισμό Οικογενειακού Συμβούλου που θα μεσολαβεί μεταξύ των θυμάτων και των υπηρεσιών, δεν εξασφαλίζεται η απαραίτητη προστασία στο θύμα από μια δευτερογενή θυματοποίηση, καθώς δεν υπάρχει μια έγκυρη βάση δεδομένων για το ιστορικό περιστατικών βίας που ενδεχομένως να είχε θύμα.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, που συντονίζει την παρακολούθηση της βίας στην οικογένεια, δημοσίευσε το 2009 ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (2010-2015), το οποίο συμπεριλάμβανε ανάμεσα σε άλλους στρατηγικούς στόχους, την δημιουργία μιας βάσης δεδομένων που θα καταγράφει δεδομένα από όλες τις υπηρεσίες πρώτης γραμμής, στο πλαίσιο της αρχής της «υποχρεωτικής αναφοράς».

Ο κύριος στόχος της δημιουργίας μιας βάσης δεδομένων είναι να βοηθήσει στην ομαδοποίηση των πληροφοριών γύρω από τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας που θα βοηθήσουν:

¹¹ Καϊλή, Χριστίνα, και Παύλου, Σουσάνα. *ΔΡΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ*. Λευκωσία: Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, 2011. Σελ.7.

¹² Αστυνομία Κύπρου. "Στατιστικά Στοιχεία."

<http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/833E1616E2E1A6F7C2257F92001F3192?OpenDocument>.

¹³ Γραφείο Ανάλυσης και Στατιστικής. *Στατιστικά Στοιχεία Για Την Εγκληματικότητα - Βία Στην Οικογένεια - Αναφερόμενα Περιστατικά Βίας Στην Οικογένεια Κατά Είδος Από Το 2011 Μέχρι Το 2015*. Αστυνομία Κύπρου, 2016. σελ.3. Διαθέσιμο στο: [http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/833E1616E2E1A6F7C2257F92001F3192/\\$file/FamilyAbuse%20greek.pdf](http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/833E1616E2E1A6F7C2257F92001F3192/$file/FamilyAbuse%20greek.pdf).

¹⁴ United Nations Division for the Advancement of Women. "Good Practices in Legislation on Violence against Women" Report of the Expert Group Meeting, Vienna, Austria, 26-28 May, 2008. p.16. [http://www.un.org/womenwatch/daw/egm/vaw_legislation_2008/Report%20EGMGPLVAW%20\(final%2011.11.08\).pdf](http://www.un.org/womenwatch/daw/egm/vaw_legislation_2008/Report%20EGMGPLVAW%20(final%2011.11.08).pdf)

- στη δημιουργία ενός προφίλ για τα θύματα και τους θύτες,
- στην καταγραφή της συχνότητας εμφάνισης της ενδοοικογενειακής βίας για καλύτερη κατανόηση των παραγόντων, που οδηγεί στην ύπαρξη της,
- στον προσδιορισμό των ομάδων που διατρέχουν άμεσο κίνδυνο,
- στην ανάπτυξη συγκεκριμένων προγραμμάτων παρέμβασης,
- στην συνεχή παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων για την πρόληψη της βίας, αλλά και για την παρέμβαση¹⁵.

Επίσης, η δημιουργία ενός συστήματος συλλογής δεδομένων, θα βοηθήσει στη διατμηματική συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και οργανισμών όπως ΜΚΟ, υπηρεσιών υγείας, υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας, της αστυνομίας, και άλλων καθώς θα διευκολύνει την λήψη συγκεκριμένων πολιτικών για την προστασία των θυμάτων και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, ανάλογα με της αρμοδιότητες της κάθε υπηρεσίας.

Ας σημειωθεί ακόμη ότι στην Κύπρο, παρόλο που στατιστικά δεδομένα για την ΒΚΓ συλλέγονται από την Αστυνομία¹⁶ και τον Σύνδεσμο για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια, δεν υπάρχει μια **συντονισμένη πολιτική ανίχνευσης της έμφυλης βίας**, που να εμπεριέχει ολόκληρο τον πληθυσμό¹⁷. Να σημειωθεί εδώ πως αυτό το πρόβλημα συνδέεται άμεσα και με το φαινόμενο της «**πρώρης λήξης**»¹⁸ των υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας που παρατηρείται στην Κύπρο¹⁹. Ο κύριος λόγος των μειωμένων αριθμών καταγγελιών περιστατικών βίας αλλά και της διακοπής της ποινικής διαδικασίας, είναι η **ευάλωτη θέση των γυναικών και η μειωμένη εμπιστοσύνη** τους στο σύστημα δικαιοσύνης. Κατά συνέπεια, η βία κατά των γυναικών παραμένει «αόρατη στο σύστημα δημόσιας διοίκησης, επειδή είναι δύσκολο να εντοπιστούν περιπτώσεις ακόμη και σε ολόκληρο το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης»²⁰. Συνεπώς, η απουσία μιας κεντρικής βάσης δεδομένων αποτελεί ένα μεγάλο εμπόδιο για την προστασία των θυμάτων, από μία δευτερογενή θυματοποίηση αλλά και την παρακολούθηση των θυτών από τις αρμόδιες αρχές καθώς δεν υπάρχει ένας συνεχής διασταυρούμενος έλεγχος για τυχόν προηγούμενες παραβιάσεις του θύτη.

III. Απουσία διατμηματικής συνεργασίας

Συνεχίζοντας, για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και την αντιμετώπιση των παραγόντων που τις καθιστούν ευάλωτες στην βία, χρειάζεται η **συνεργασία εξειδικευμένων υπηρεσιών**. Αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν όλες τις υπηρεσίες που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή όπως τα τηλεφωνικά κέντρα άμεσης

¹⁵ Godfrey St. Bernard. *DATA COLLECTION SYSTEM FOR DOMESTIC VIOLENCE*. The Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC) Sub regional Headquarters for the Caribbean, 2002. p.9.

<http://www.cepal.org/mujer/noticias/noticias/7/14217/lccarg691i.pdf>

¹⁶ Αστυνομία Κύπρου. "Στατιστικά Στοιχεία."

<http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/833E1616E2E1A6F7C2257F92001F3192?OpenDocument>.

¹⁷ Επίτροπος Διοικήσεως. (2015). *Τοποθέτηση Εθνικής Ανεξάρτητης Αρχής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την ανάγκη δημιουργίας μηχανισμού έγκαιρης και συντονισμένης διυπηρεσιακής παρέμβασης σε περιπτώσεις σοβαρού κινδύνου βίας κατά των γυναικών*. Δράσης 2/2015.

¹⁸ Ο όρος «πρώρη λήξη» αναφέρεται στον Αγγλικό όρο «Attrition» αναφέρεται στη διαδικασία με την οποία περιπτώσεις χάνονται από τη νομική διαδικασία, και, επομένως, δεν οδηγούνται σε ποινική καταδίκη. Βλ. Kelly, L. & Lovett, J. (2009) 'Different Systems, similar outcomes? Tracking attrition in reported rape cases in eleven countries', European Briefing, April 2009, Child and Woman Abuse Studies Unit.

¹⁹ Καϊλή, Χριστίνα, και Παύλου, Σουσάνα. 'ΔΡΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ.' Λευκωσία: Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, 2011. Σελ.11.

²⁰ Ibid

βοήθειας, τα καταφύγια, τις νομικές υπηρεσίες, την αστυνομία, τις υπηρεσίες κοινωνικής ευημερίας, τις υπηρεσίες υγείας και τους ΜΚΟ. Στην Επεξηγηματική Έκθεση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη **ύπαρξης διατμηματικής συνεργασίας** που είναι κρίσιμη για την διεκπεραίωση των αναγκαίων ενεργειών για την άμεση παροχή βοήθειας και προστασίας στα θύματα. Κάτι που φάνηκε να είναι πολύ αποτελεσματικό στην καταπολέμηση και πρόληψη της θυματοποίησης και της δευτερογενούς θυματοποίησης, στα κράτη που έχουν κατορθώσει μια τέτοια συνεργασία²¹.

Συγκεκριμένα, οι θετικές επιδράσεις μια διατμηματικής συνεργασίας, σύμφωνα με πολλαπλές έρευνες²² είναι:

- Η επίτευξη λειτουργικού και εποικοδομητικού συντονισμού και την αποφυγή των αντιφάσεων μεταξύ των πολιτικών/μέτρων, των προγραμμάτων ή των παρεμβάσεων περιστατικών βίας. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί μια πιο αποτελεσματική κατανομή των πόρων, μεταξύ των υπηρεσιών.
- Η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών, καθώς θα γίνεται ένας πιο αποτελεσματικός προσδιορισμός των κενών που υπάρχουν (για παράδειγμα, έμπειρο εξειδικευμένο προσωπικό σε κυβερνητικές υπηρεσίες που ασχολούνται με υποθέσεις βίας²³) καθώς και καλύτερη ενσωμάτωση νέων πρακτικών στις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Η ευκολότερη πρόσβαση στις υπηρεσίες αυτές από τα θύματα ως αποτέλεσμα μιας σωστής και ενημερωμένης αξιοποίησης των διαθέσιμων οικονομικών πόρων, δεξιοτήτων αλλά και πληροφοριών που προσφέρονται από κάθε υπηρεσία.
- Η μεγαλύτερη ευκολία στο να αντιμετωπίζονται και να επιλύονται προβλήματα πολιτικών/μέτρων που υπάρχουν καθώς θα υπάρχει σταθερή επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών.
- Η αυξανόμενη κατανόηση και εμπιστοσύνη μεταξύ των υπηρεσιών, με αποτέλεσμα να αναλαμβάνουν περισσότερες ευθύνες και να είναι πιο πρόθυμες να παίρνουν καινοτόμες αποφάσεις που θα βελτιώσουν τα αποτελέσματα διαχείρισης των υποθέσεων (p.29).

IV. Απουσία εξειδικευμένων υπηρεσιών για την αντιμετώπιση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας

Το Κυπριακό νομικό πλαίσιο για την ενδοοικογενειακή βία, προνοεί και απαριθμεί τις αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) καθώς και τις αρμοδιότητες των Οικογενειακών Συμβούλων. Ο νόμος είναι συγκεκριμένος σχετικά με τις διαδικασίες που αφορούν περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, όπως για παράδειγμα την καταγγελία, την υποστήριξη θυμάτων κ.λπ., καθώς και την ευθύνη του «οικογενειακού συμβούλου» των ΥΚΕ να παρέχει ψυχολογική υποστήριξη στα θύματα, πρακτική βοήθεια (οικονομική και άλλη), πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες των ΥΚΕ, πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες άλλων

²¹Επίτροπος Διοίκησης. 'Τοποθέτηση Εθνικής Ανεξάρτητης Αρχής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την ανάγκη δημιουργίας μηχανισμού έγκαιρης και συντονισμένης διυπηρεσιακής παρέμβασης σε περιπτώσεις σοβαρού κινδύνου βίας κατά των γυναικών'. (Δράσης 2/2015). Λευκωσία, 2015.

²² Atkinson, Mary, Jones, Megan, and Lamont, Emily. *Multi-agency Working and Its Implications for Practice: a Review of the Literature*. Reading: CfBT, 2007.

Available at: <http://www.nfer.ac.uk/nfer/publications/MAD01/MAD01.pdf>.

²³ Καϊλή, Χριστίνα, και Παύλου, Σουσάνα. 'ΔΡΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ'. Λευκωσία: Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, 2011. Σελ.14

δημοσίων οργανισμών και μη κυβερνητικών οργανώσεων και πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων²⁴.

Εντούτοις, παρόλο που θεωρητικά υπάρχει μια δομή όσον αφορά τις διαδικασίες για την αντιμετώπιση περιστατικών βίας, δυστυχώς υπάρχει μια μεγάλη αδυναμία στον τομέα του συντονισμού και οργάνωσης σε σχέση με την κατάσταση ετοιμότητας για άμεση ανταπόκριση στα περιστατικά βίας, καθώς και στη στελέχωση και στην κατάρτιση των Οικογενειακών Συμβούλων. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με έρευνα του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου, ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα είναι η έλλειψη κατάρτισης εκ μέρους των οικογενειακών συμβούλων, έτσι ώστε να μπορούν να παρέχουν την κατάλληλη βοήθεια στα θύματα²⁵. Ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος ανέφερε σχετικά:

«Τα περιστατικά Ενδοοικογενειακής Βίας, χρήζουν ειδικής αντιμετώπισης και είναι σοβαρό μειονέκτημα να ορίζονται οικογενειακοί σύμβουλοι, υπάλληλοι των υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας, έτσι ώστε να υπάρχει μεγαλύτερος αριθμός οικογενειακών συμβούλων. Η ποιότητα της υπηρεσίας αμφισβητείται όταν υπάρχει έλλειψη τεχνογνωσίας».

Εντούτοις, παρόλο που θεωρητικά υπάρχει μια δομή όσον αφορά τις διαδικασίες για την αντιμετώπιση περιστατικών βίας, παράλληλα υπάρχει και μια μεγάλη αδυναμία στον τομέα του συντονισμού και οργάνωσης σε σχέση με την κατάσταση ετοιμότητας για άμεση ανταπόκριση στα περιστατικά βίας, καθώς επίσης και στη στελέχωση και κατάρτιση των Οικογενειακών Συμβούλων. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με έρευνα του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα είναι η έλλειψη κατάρτισης εκ μέρους των οικογενειακών συμβούλων, για να μπορούν να παρέχουν την κατάλληλη βοήθεια στα θύματα²⁶.

Στην συνέχεια, οι όροι εντολής για τους συμβούλους οικογενειακής βίας, δεν ορίζονται ούτε από τον Νόμο Περί Βίας στην Οικογένεια ούτε από το Εγχειρίδιο Διατμηματικών Διαδικασιών με αποτέλεσμα πολλοί από αυτούς τους συμβούλους (ιδιαίτερα υπάλληλοι σε επιφυλακή οι οποίοι καλούνται από την αστυνομία για την αντιμετώπιση περιστατικών εκτός των τακτικών ωρών εργασίας τους) να είναι απλώς υπάλληλοι των ΥΚΕ χωρίς να κατέχουν την αναγκαία τεχνογνωσία, κατάρτιση και πείρα στην αντιμετώπιση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας.

Επιπρόσθετα, ένα άλλο πρόβλημα που προέκυψε και εξακολουθεί να υφίσταται, είναι η έλλειψη προσωπικού και η συχνή μεταφορά των Οικογενειακών Συμβούλων σε νέες θέσεις, με αποτέλεσμα οι ΥΚΕ να μην μπορούν να παρέχουν στα θύματα την απαραίτητη συστηματική και μακροχρόνια υποστήριξη, καθώς δεν γίνεται επαρκής και συνεχής παρακολούθηση των περιστατικών. Το γεγονός αυτό, έχει και αντίκτυπο στην αξιοπιστία των υπηρεσιών και στην έλλειψη εμπιστοσύνης εκ μέρους των θυμάτων προς αυτές. Επίσης, παρόλο που υπάρχει η νομική ευθύνη για ύπαρξη υπηρεσιών, υπάρχει μεγάλη έλλειψη έμπειρου, επαγγελματικού και σταθερού προσωπικού στις κρατικές υπηρεσίες που ασχολούνται με τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας.

²⁴ Καϊλή, Χριστίνα, και Παύλου, Σουσάνα. 'ΔΡΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ.' Λευκωσία: Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, 2011.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

Σύμφωνα με έρευνα για την διερεύνηση των αντιλήψεων των λειτουργών/επαγγελματιών υγείας σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία στην Κύπρο²⁷ συνήθως, οι λειτουργοί/επαγγελματίες έχουν την τάση να ρίχνουν την ευθύνη στο θύμα. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό γιατί δείχνει τον τρόπο με τον οποίο μεταφράζεται το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας στην κυπριακή πραγματικότητα²⁸. Αυτό είναι επίσης και αποτέλεσμα της έλλειψης συστηματικής εκπαίδευσης επαγγελματικού προσωπικού, που ασχολούνται με την ενδοοικογενειακή βία, σε όλους τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της Αστυνομίας, των ΥΚΕ και των Υπηρεσιών Υγείας.

Συμπερασματικά, παρά το γεγονός ότι οι ΥΚΕ είναι υπεύθυνες για όλες τις πτυχές υποστήριξης και βοήθειας των θυμάτων, όπως ορίζεται από τον νόμο, δεν αντιμετωπίζουν το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας ως ζήτημα προτεραιότητας και δεν φέρνουν εις πέρας το καθήκον τους, το οποίο και είναι να κρατούν τις γυναίκες ασφαλείς από περιστατικά βίας. Για αυτό είναι απαραίτητη και μια μονάδα έκτακτης ανάγκης για τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, που θα παρέχει ένα φάσμα ολοκληρωμένων, συντονισμένων και εξειδικευμένων υπηρεσιών υψηλής ποιότητας για γυναίκες, το οποίο θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων νομική βοήθεια, συμβουλευτικές υπηρεσίες, ψυχοκοινωνική υποστήριξη και υγειονομικές υπηρεσίες.

²⁷ Αποστολίδου, Μ. και Παγιάτσου, Μ. *‘Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Βία στην Οικογένεια, για τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια.’* Λευκωσία, 2008.

<http://www.familyviolence.gov.cy/upload/publications>.

²⁸ Συμβουλευτική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια,. *“Έκταση, Συχνότητα, Μορφές Και Επιπτώσεις Της Ενδοοικογενειακής Βίας Κατά Των Γυναικών Στην Κύπρο.”* Λευκωσία: Συμβουλευτική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια, 2014

Μηχανισμός Αξιολόγησης Κινδύνου

Το άρθρο 51 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, κάνει αναφορά στην υιοθέτηση ενός μηχανισμού Αξιολόγησης Κινδύνου, ο οποίος θα παρέχει την ανάλογη και αναγκαία προστασία στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας.

Συγκεκριμένα, το άρθρο 51 (260) της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης τονίζει ότι η ασφάλεια του θύματος που έχει υποστεί οποιοδήποτε τύπο βίας πρέπει να αποτελεί υψίστη προτεραιότητα σε κάθε διαδικασία που παρέχεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, το άρθρο αυτό, τονίζει την υποχρέωση που έχουν όλες οι αρμόδιες αρχές, χωρίς αυτό να αφορά μόνο την αστυνομία, να δημιουργήσουν ένα τυποποιημένο σχέδιο δράσης το οποίο θα προϋποθέτει την διατμηματική συνεργασία μεταξύ τους, αλλά και μια αποτελεσματική διαχείριση και αξιολόγηση του κινδύνου που διατρέχει το θύμα (κάθε περίπτωση/υπόθεση πρέπει να εξετάζεται ξεχωριστά). Δίνεται έμφαση στην ασφάλεια του θύματος καθώς στο παρελθόν, τα θύματα βίας έχουν πεθάνει ή δεχθεί απειλές κατά της ζωής τους και έχουν υποβληθεί σε σοβαρές σωματικές και ψυχικές βλάβες. Συνεπώς η αξιολόγηση και διαχείριση του κινδύνου για πιθανή δευτερογενή θυματοποίηση θα πρέπει να παρέχει μια σε βάθος εκτίμηση της σοβαρότητας της κατάστασης.

Συνεχίζοντας, το άρθρο 51 (261) εκφράζει την ανάγκη ύπαρξης ενός δικτύου, που θα έχει ως αρχή την αποτελεσματική διατμηματική συνεργασία μεταξύ των φορέων/επαγγελματιών, και με σκοπό την προστασία των θυμάτων που βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο. Ως εκ τούτου, ο μηχανισμός αξιολόγησης έχει ως σκοπό την διαχείριση των διαπιστωθέντων κινδύνων και προνοεί την δημιουργία ενός σχεδίου ασφαλείας για το θύμα, με σκοπό να του προσφέρει τόσο την απαιτούμενη ασφάλεια όσο και στήριξη.

Στη Σύμβαση γίνεται αναφορά στο θέμα των πυροβόλων όπλων όπου ζητείται από τα μέρη να λάβουν υπόψη τυχόν κατοχή πυροβόλων όπλων από τους δράστες καθ' όλη την διαδικασία αξιολόγησης κινδύνου των θυμάτων. Είναι ευρέως γνωστό ότι κατοχή πυροβόλων όπλων συνιστά ισχυρό μέσο για τους δράστες για να ασκήσουν έλεγχο στα θύματα αυξάνοντας σοβαρά και τον κίνδυνο ανθρωποκτονίας. Συνεπώς, οι χώρες στις οποίες η κατοχή όπλων είναι νόμιμη, θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα πρόληψης καθώς και ελέγχου για την κατοχή πυροβόλων όπλων²⁹.

Όσον αφορά την Κύπρο, σύμφωνα με στατιστικά της Αστυνομίας για τους φόνους γυναικών για τα έτη 2004-2013, από τις 30 δολοφονίες γυναικών οι 7 έγιναν είτε με την χρήση κυνηγετικού όπλου, είτε με την χρήση στρατιωτικού όπλου (από τον σύζυγο/σύντροφο τους). Για το λόγο αυτό, το Συμβούλιο της Ευρώπης θεώρησε ότι είναι απαραίτητο να αναγράφεται στην Σύμβαση ως υποχρεωτικό μέτρο προς τα κράτη μέλη ότι θα «λαμβάνεται δεόντως υπόψη καθ' όλα τα στάδια της διερεύνησης και εφαρμογής των προστατευτικών

²⁹ Συμβούλιο της Ευρώπης. 'Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.'. Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρώπης, 2011. Σελ.19.
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462536>

μέτρων, το γεγονός ότι οι δράστες των πράξεων βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, διαθέτουν ή έχουν πρόσβαση σε πυροβόλα όπλα»³⁰.

Τι είναι ο Μηχανισμός Αξιολόγησης κινδύνου;

Στο πλαίσιο αυτό κατανοούμε ότι για την κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης που προϋποθέτει την υιοθέτηση καλών πρακτικών για την διαχείριση του κινδύνου βίας και παροχή προστασία στα θύματα βίας κατά των γυναικών, απαιτείται η δημιουργία ενός μηχανισμού που θα εισάγει πολιτικές και την διάσταση του φύλου. Ο μηχανισμός αυτός θα δρα και ως «επίσημη εφαρμογή των μέτρων για την πρόσβαση και αξιολόγηση πιθανής επαναθυματοποίησης από τον σύντροφο/σύζυγο»³¹.

Την τελευταία δεκαετία έχουν γραφτεί πολλές βιβλιογραφικές ανασκοπήσεις που μελέτησαν το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας και οι οποίες εστίαστηκαν κυρίως στο να βρουν κοινό έδαφος για τους παράγοντες πρόβλεψης, μιας εκ νέου επίθεσης, σύμφωνα με τους Cattaneo και Goodman³². Οι παράγοντες αυτοί έχουν υιοθετηθεί από πολλές χώρες και εμπεριέχονται στους λεγόμενους μηχανισμούς αξιολόγησης του κινδύνου θυματοποίησης ή επαναθυματοποίησης³³. Ο μηχανισμός αξιολόγησης και διαχείρισης του κινδύνου ορίζεται ως:

«η διαδικασία αναγνώρισης, αξιολόγησης και ιεράρχησης των κινδύνων που στην συνέχεια ακολουθείται από το συντονισμό συγκεκριμένων προσπαθειών για την ελαχιστοποίηση/μείωση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της πιθανότητας μιας ανεπιθύμητης έκβασης»³⁴.

Γενικά, οι μηχανισμοί αξιολόγησης του κινδύνου έχουν ως σκοπό:

- α) την αξιολόγηση του κινδύνου μιας εκ νέου επίθεσης,
- β) την αξιολόγηση του κινδύνου δολοφονίας του θύματος από τον σύντροφο/σύζυγο,
- γ) την ανάλογη ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών και ευρύτερα το σύστημα απονομής δικαιοσύνης, για να ανταποκρίνονται και να υιοθετούν τις ανάλογες προσεγγίσεις,
- δ) την υποστήριξη των θυμάτων έτσι ώστε να κατανοήσουν το επίπεδο κινδύνου το οποίο διατρέχουν ή / και να επιβεβαιώσουν/επαληθεύσουν τους φόβους/τις αξιολογήσεις που έχουν κάνει για την κατάσταση στην οποία βρίσκονται, και
- ε) την δημιουργία μιας βάσης δεδομένων για την κάθε υπόθεση ξεχωριστά, έτσι ώστε να μπορεί να παρακολουθείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες³⁵.

³⁰ Συμβούλιο της Ευρώπης. 'Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας'. Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρώπης, 2011.σελ 19.

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462536>

³¹ Roehl, Jan, and Guertin, Kristin. "Intimate partner violence: The current use of risk assessments in sentencing offenders." *The Justice System Journal* 21 (2000):171.

doi: https://www.jstor.org/stable/pdf/27977017.pdf?_fromOpenSearch=true&_fromOpenSearch=true.

³² Bennet-Cattaneo, Lauren, and Goodman, A. Lisa. "Risk factors for reabuse in intimate partner violence: a cross –disciplinary critical review." *Trauma, Violence, and Abuse* 6 (2005): 141-75.

doi: <http://tva.sagepub.com/content/6/2/141.full.pdf>

³³ Battered Women's Justice Project. "Integrating Risk Assessment in a Coordinated Community Response."

<http://www.bwjp.org/our-work/topics/risk-assessment.html>

³⁴ Department for Child Protection. *The Western Australian Family and Domestic Violence Common Risk Assessment and Risk Management Framework*. Perth Western Australia: Western Australian Government, 2011. p.41.

<https://www.dcp.wa.gov.au/CrisisAndEmergency/FDV/Documents/2015/CRARMFFinalPDFAug2015.pdf>.

Ένας κοινός ορισμός που χρησιμοποιείται για τον κίνδυνο αυτό είναι, «η πιθανότητα ότι ο εξεταζόμενος θα παρουσιάσει ένα συγκεκριμένο είδος συμπεριφοράς στο μέλλον»³⁶. Είναι πολύ σημαντικό να υπάρξει σαφήνεια όσον αφορά το «είδος του κινδύνου που αξιολογείται, αλλά και ποιά αλλαγή στην παρέμβαση θα προκύψει ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης»³⁷.

Ο μηχανισμός αξιολόγησης εμπεριέχει σειρά από εργαλεία τα οποία χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της πιθανότητας διακοπής, υποτροπής, ή της κλιμάκωσης της βίας. Τα είδη των εργαλείων αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται στις περιπτώσεις συντροφικής βίας περιλαμβάνουν αξιολογήσεις του θύματος μέσω ερωτηματολογίων, κλίμακες για την μέτρηση του βαθμού κινδύνου και κλίμακες κινδύνου (risk scales) για την γενική αξιολόγηση μιας εκ νέου επίθεσης³⁸. Όσον αφορά τις προσεγγίσεις που υπάρχουν για τους μηχανισμούς αξιολόγησης κινδύνου αυτές χωρίζονται κυρίως σε:

I. Η κλινική προσέγγιση (αδόμητη)

Είναι μια μέθοδος που δεν εμπεριέχει περιορισμούς ή κατευθυντήριες γραμμές για την/τον επαγγελματία που διεξάγει την αξιολόγηση. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται για την ασφάλεια του θύματος βασίζονται στην άσκηση της επαγγελματικής εχεμύθειας και με βάση τα προσόντα και την εμπειρία του επαγγελματία³⁹.

Η προσέγγιση αυτή έχει επικριθεί για την έλλειψη αξιοπιστίας, εγκυρότητας και αδυναμίας στην κατανομή ευθυνών/λογοδοσίας^{40 41}, και έχει χαρακτηριστεί ως "ανεπίσημη και υποκειμενική [...]».⁴²

II. Η αναλογιστική προσέγγιση

Είναι μια μέθοδος που χρησιμοποιείται για την πρόβλεψη συγκεκριμένων βίαιων συμπεριφορών με την χρήση στατιστικής ανάλυσης⁴³, που διεκπεραιώνεται σε ένα περιορισμένο χρονικό πλαίσιο με στόχο την

³⁵ Laing, Lesley. "Risk assessment in domestic violence." Australian Domestic and Family Violence Clearinghouse Topic Paper, 2004.
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.540.7076&rep=rep1&type=pdf>

³⁶ Northcott, Melissa. *Intimate Partner Violence Risk Assessment Tools: A review*. Department of Justice Canada and the Government of Canada, 2012.
http://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/cj-jp/fv-vf/rr12_8/rr12_8.pdf

³⁷ Abrams, Margaret L., Belknap Joanne, and Melton, Heather, C. *When Domestic Violence Kills: The Formation and Findings of the Denver Metro Domestic Violence Fatality Review Committee*. Denver: Project Safeguard, 2001.

³⁸ Kercher, Glen, Weiss Andrea, and Rufino Katrina. *Assessing the risk of intimate partner violence*. Crime Victims' Institute, Criminal Justice Centre, Sam Houston University, 2010.

Available at: http://www.crimevictimsinstitute.org/documents/CVI_AssessingRiskFinal_1-21-10.pdf

³⁹ Department of Justice, Canada. "The Development Of The Brief Spousal Assault Form For The Evaluation Of Risk (B-SAFER): A Tool For Criminal Justice Professionals."
http://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/fl-lf/famil/rr05_fv1-rr05_vf1/p4.html

⁴⁰ Litwack, Thomas R., & Schlesinger, Louis B. "Dangerousness risk assessments: Research, legal and clinical considerations." In *Handbook of forensic psychology* (2nd ed.) edited by A. K. Hess and I. B. Weiner, 171-217. New York: Wiley, 1999.

⁴¹ Quinsey, Vernon L., Harris, Grant T., Rice, Elizabeth. M., & Cormier, Catherine A. *Violent offenders: Appraising and managing risk*. Washington, DC: American Psychological Association Press, 1998.

⁴² Grove, M. William, and Meehl, E. Paul. "Comparative efficiency of informal (subjective, impressionistic) and formal (mechanical, algorithmic) prediction procedures: The clinical-statistical controversy." *Psychology, Public Policy, and Law* 2 (1996): 293-323.
doi: <http://psycnet.apa.org/psycinfo/1997-02834-005>.

πρόβλεψη βίας, είτε με τη σχετική έννοια, δηλαδή με την σύγκριση ενός ατόμου σε ένα πρότυπο ομάδας ως αναφορά, είτε με την απόλυτη έννοια, δηλαδή παρέχοντας μια ακριβή, πιθανολογική εκτίμηση της πιθανότητας για μια εκ νέου επίθεσης⁴⁴.

Η προσέγγιση αυτή έχει χαρακτηριστεί ως «μηχανική και αλγοριθμική»⁴⁵. Το κύριο πλεονέκτημα αυτής της προσέγγισης είναι ότι βελτιώνει την αξιοπιστία και την εγκυρότητα συγκριτικά με την κλινική προσέγγιση που βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην προσωπική κρίση του/της επαγγελματία.

Ως εκ τούτου, παρόλο που η αναλογιστική προσέγγιση μπορεί να δώσει μια γενική εικόνα για το βαθμό κινδύνου που διατρέχει κάποια/ος, δεν παρέχει καμία πληροφορία για τη δημιουργία συγκεκριμένων στρατηγικών πρόληψης και αντιμετώπισης της βίας. Αυτό οφείλεται σύμφωνα με τον Hart⁴⁶ στο γεγονός ότι για την σωστή χρήση της αναλογιστικής προσέγγισης, η/ο επαγγελματίας είναι υποχρεωμένη/ος να εξετάσει ένα σταθερό σύνολο από παράγοντες χωρίς να μπορεί να εξετάσει την ιδιαιτερότητα της κάθε περίπτωσης και τις ειδικές ανάγκες που προκύπτουν για κάθε περιστατικό βίας οι οποίες απαιτούν διαφορετικές παρεμβάσεις.

III. Δομημένη προσέγγιση που βασίζεται στην επαγγελματική κρίση

Η προσέγγιση αυτή συνδυάζει την κλινική και στην αναλογιστική προσέγγιση προσπαθώντας να γεφυρώσει τα κενά που υπάρχουν μεταξύ τους, όσον αφορά το εργαλείο αξιολόγησης κινδύνου⁴⁷. Συγκεκριμένα, δίνεται έμφαση κυρίως στην ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών που είναι αρκετά ευέλικτες, έτσι ώστε να μπορεί να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες του κάθε περιστατικού βίας⁴⁸.

⁴³ Hilton, N. Zoe, and Harris, T. Grant. "Predicting Wife Assault: A Critical Review and Implications for Policy and Practice." *Trauma, Violence, & Abuse* 6.1 (2005): 9. doi: <http://tva.sagepub.com/content/6/1/3.abstract>.

⁴⁴ Department of Justice, Canada. "The Development Of The Brief Spousal Assault Form For The Evaluation Of Risk (B-SAFER): A Tool For Criminal Justice Professionals." http://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/fl-lf/famil/rr05_fv1-rr05_vf1/p4.html

⁴⁵ Grove, M. William, and Meehl, E. Paul. "Comparative efficiency of informal (subjective, impressionistic) and formal (mechanical, algorithmic) prediction procedures: The clinical-statistical controversy." *Psychology, Public Policy, and Law* 2 (1996): 293-323. doi: <http://psycnet.apa.org/psycinfo/1997-02834-005>.

⁴⁶ Hart, Stephen D. "The role of psychopathy in assessing risk for violence: Conceptual and methodological issues." *Legal and Criminological Psychology* 3 (1998): 121-137. doi: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.2044-8333.1998.tb00354.x/abstract>

⁴⁷ Douglas, S. Kevin, and Kropp, P. Randall. "A prevention-based paradigm for violence risk assessment: Clinical and research applications." *Criminal Justice and Behavior* 2 (2002): 617-658. doi: <http://cjb.sagepub.com/content/29/5/617.full.pdf+html>.

⁴⁸ Grove, M. William, and Meehl, E. Paul. "Comparative efficiency of informal (subjective, impressionistic) and formal (mechanical, algorithmic) prediction procedures: The clinical-statistical controversy." *Psychology, Public Policy, and Law* 2 (1996): 293-323. doi: <http://psycnet.apa.org/psycinfo/1997-02834-005>.

Καλές Πρακτικές για Διαχείριση του Κινδύνου Βίας και Πρόληψης

Οι μηχανισμοί αξιολόγησης του κινδύνου θυματοποίησης ή ενδεχόμενης δευτερογενούς θυματοποίησης που έχουν αναπτύξει τα τελευταία χρόνια χώρες όπως η Αυστραλία, ο Καναδάς, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής αποτελούν την βάση για την πρόληψη της βίας στην οικογένεια και την προστασία των θυμάτων.

1. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ - Common Risk Assessment Framework - CRAF	
Περιγραφή	Στην Αυστραλία, ο Μηχανισμός Αξιολόγησης Κινδύνου Βίας στην Οικογένεια (Family Violence Risk Assessment) και το Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνων (Risk Management Framework), γνωστό ως Εργαλείο Αξιολόγησης Κινδύνου (Common Risk Assessment Framework - CRAF), αναπτύχθηκε το 2007 από τη μονάδα συντονισμού και μεταρρύθμισης οικογενειακής βίας, το γραφείο της πολιτικής για τις γυναίκες στο Βικτοριανό Τμήμα Προγραμματισμού και Κοινωνικής Ανάπτυξης το οποίο στη συνέχεια προσαρμόστηκε στο πλαίσιο της Δυτικής Αυστραλίας (η δεύτερη έκδοση του εγχειριδίου CRAF, δημοσιεύθηκε το 2015). Ο σκοπός του εργαλείου είναι να βοηθήσει τους επαγγελματίες πρώτης γραμμής που έρχονται σε επαφή με γυναίκες θύματα κακοποίησης, να μπορούν να εντοπίσουν τους παράγοντες κινδύνου που συνδέονται με την οικογενειακή βία έτσι ώστε να ανταποκριθούν αποτελεσματικά⁴⁹. Το εργαλείο αυτό έχει ως στόχο την ανάπτυξη κοινών προτύπων και πρακτικών μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών έτσι ώστε οι παρεμβάσεις τους να εστιάζονται στην ασφάλεια των θυμάτων βίας⁵⁰.
Στόχοι του μηχανισμού	Το μοντέλο έχει αναπτυχθεί για να⁵¹: • Εντοπίζει και να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες γυναικών και παιδιών θύματα βίας στην οικογένεια. • Να κινητοποιήσει όλες τις υπηρεσίες πρώτης γραμμής στην αξιολόγηση και διαχείριση της βίας στην οικογένεια, προσφέροντας μια ολιστική προσέγγιση και ενδυναμώνοντας τη διατμηματική και πολυθεματική συνεργασία.
Τρόπος λειτουργίας του μηχανισμού	Ο μηχανισμός χωρίζεται σε έξι μέρη έτσι ώστε να εντοπίζει και να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Αυτά είναι⁵²:

⁴⁹ The Lookout. "About CRAF"

<http://www.thelookout.org.au/training-events/craf/about-craf>.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Victorian Government, Department of Human Services, Melbourne, Australia. *Family Violence Risk Assessment and Risk Management Framework and Practice Guides 1-3*. Melbourne: Victorian Government, Department of Human Services, 2012.

<http://www.thelookout.org.au/sites/default/files/Family-Violence-Risk-Assessment-and-Risk-Management-Framework-and-Practice-Guides-1-3.pdf>

⁵² Ibid.

1. Μια κοινή κατανόηση για το τι θεωρείται κίνδυνος και ενδοοικογενειακή βία μεταξύ όλων των αρμόδιων υπηρεσιών

Τονίζεται το πόσο σημαντικό είναι οι αρμόδιες υπηρεσίες να «μιλάνε» την ίδια γλώσσα όσον αφορά την αξιολόγηση του κινδύνου και την οικογενειακή βία και να έχουν μια κοινή κατανόηση των ζητημάτων που θέτουν την βάση για την οικογενειακή βία. Συγκεκριμένα, δίνεται έμφαση στην ύπαρξη σαφήνειας για **α)** τις διάφορες προσεγγίσεις για την εκτίμηση του κινδύνου, **β)** για τις διάφορες μορφές βίας στην οικογένεια, **γ)** για τις επιπτώσεις της βίας πάνω σε γυναίκες και παιδιά, και **δ)** τους παράγοντες που επηρεάζουν την πιθανότητα και τη σοβαρότητα της βίας στην οικογένεια.

2. Μια τυποποιημένη/καθιερωμένη προσέγγιση για την αναγνώριση και εκτίμηση των κινδύνων

Ο μηχανισμός αξιολόγησης κινδύνου βίας στην οικογένεια αποτελείται από τρία εγχειρίδια για επαγγελματίες που ακολουθούν τη μια δομημένη επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και διαχείριση του κινδύνου. Τα εγχειρίδια παρέχουν, **α)** υποστήριξη στην εισαγωγή του θέματος της αξιολόγησης του κινδύνου για τα θύματα, **β)** συγκεκριμένες οδηγίες σχετικά με τη συνέντευξη με τα θύματα, **γ)** προτεινόμενες ερωτήσεις για τα θύματα έτσι ώστε να εκμαιεύσουν τις ιστορίες τους και να συμβάλουν τα ίδια τα θύματα στην αξιολόγηση του επιπέδου του κινδύνου που διατρέχουν, **δ)** μια λίστα με παράγοντες κινδύνου ειδικά για την ενδοοικογενειακή βία, και **ε)** υποστήριξη για την ανάπτυξη σχεδίου δράσης για τη διαχείριση του κινδύνου αλλά και για την ασφάλεια του θύματος.

3. Κατάλληλοι οδοί παραπομπής και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών

Η διατμηματική συνεργασία, επικοινωνία, η παραπομπή και η ανταλλαγή πληροφοριών είναι άκρως απαραίτητη για την αντιμετώπιση των κινδύνων και για την εξέλιξη στη διαχείριση των υποθέσεων. Στόχος είναι να υπάρχουν σαφείς οδηγίες για το πότε, το που θα παραπέμπεται το θύμα αλλά και το που θα παραπέμπεται ο ύπτης ενδοοικογενειακής βίας. Επίσης, κρίσιμο ρόλο παίζει και η ύπαρξη μιας δεύτερης διαβούλευσης με στόχο να διασφαλιστεί ότι το θύμα λαμβάνει την κατάλληλη υποστήριξη και βοήθεια από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Τέλος, πολύ σημαντική είναι και η προστασία των προσωπικών στοιχείων/δεδομένων του θύματος κατά την διάρκεια της ανταλλαγής πληροφοριών.

4. Στρατηγικές διαχείρισης του κινδύνου που περιλαμβάνουν τη συνεχή αξιολόγηση και τη διαχείριση των υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας

Ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης των κινδύνων πρέπει να προσδιορίζει τους στόχους και τους τρόπους, τους ρόλους και τις ευθύνες, καθώς και τα χρονοδιαγράμματα για την επίτευξή τους. Οι στρατηγικές διαχείρισης κινδύνου πρέπει να περιλαμβάνουν επίσης, **α)** τον σχεδιασμό ενός σχεδίου ασφάλειας (μεταξύ άλλων και για τα παιδιά), **β)** ένα συνεχή μηχανισμό εκτίμησης κινδύνου, και, **γ)** ένα σχέδιο αντιμετώπισης των αναγκών των θυμάτων μέσω της παροχής συμβουλευτικής βοήθειας, νομικών ή άλλων υπηρεσιών, καθώς και τη συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των υπηρεσιών που εργάζονται με το θύμα και με τον θύτη.

5. Συνεχή συλλογή και ανάλυση δεδομένων για να διασφαλιστεί ότι το σύστημα είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες προτεραιότητες.

Αυτό βοηθάει στο, **α)** να αποσαφηνιστεί ο λόγος που συνεχίζονται τα επεισόδια βίας, **β)** να προσδιοριστούν οι δημογραφικές ομάδες που φαίνεται να υποεκπροσωπούνται ως

	χρήστες των υπηρεσιών και να θέσουν σε εφαρμογή μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης των ομάδων αυτών, γ) να προσδιοριστούν οι ομάδες που φαίνεται να υποεκπροσωπούνται ως χρήστες των υπηρεσιών, και να εφαρμόσουν στρατηγικές πρόληψης της βίας για τις ομάδες αυτές, δ) οι αρμόδιες υπηρεσίες να είναι υπόλογες για τις υπηρεσίες που παρέχουν, ε) να εντοπιστούν κοινά σημεία ένταξης (entry points) στο σύστημα στήριξης, και στο να στ) βοηθήσει στον προγραμματισμό για μελλοντικές δράσεις. 6. Στρατηγικές διασφάλισης της ποιότητας και μέτρα που στηρίζουν μια φιλοσοφία συνεχούς βελτίωσης του μηχανισμού. Επίσης η αξιολόγηση του κινδύνου που έχει παρατηρηθεί σε όλα τα εγχειρίδια πρακτικής εμπεριέχουν τρία κύρια στοιχεία τα οποία προσδιορίζουν το βαθμό κινδύνου του ατόμου ή της οικογένειας⁵³: • Την εκτίμηση του ίδιου του θύματος για το επίπεδο του κινδύνου που διατρέχει, • Τους παράγοντες κινδύνου βάση των πληροφοριών της υπόθεσης και, • Την επαγγελματική κρίση του ασκούμενου που εξετάζει την υπόθεση.
Επιτεύγματα	• Από το 2008-2010 το Swinburne και DVRCV έχουν διοργανώσει γύρω στα 116 εκπαιδευτικά σεμινάρια για την χρήση του εργαλείου αξιολόγησης σε όλη τη Βικτώρια, Αυστραλίας αναδεικνύοντας πάνω από 3000 καταρτούμενους συμμετέχοντες, • Το 2008 αναπτύχθηκαν εγχειρίδια, εκπαιδευτικά προγράμματα, οδηγούς εκπαιδευτή, DVD και άλλα υλικά που χρησιμοποιούνται στο ευρύ πρόγραμμα κατάρτισης CRAF, • Το 2011-2014 πήρε το βραβείο για την προσφορά για τον μηχανισμό Αξιολόγησης Κινδύνων οικογενειακής βίας και Διαχείρισης Κινδύνων Κατάρτιση πλαισίου, και το Πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης, • Το 2014, έγινε διαθέσιμη η ηλεκτρονική πλατφόρμα eCRAF μάθησης και εξειδικευμένης κατάρτιση για τη χρήση του εργαλείου αξιολόγησης, • Επίσης κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο μηχανισμός έχει διοργανώσει 170 συνεδρίες κατάρτισης σε ολόκληρη τη Βικτώρια, με περισσότερο από 4000 συμμετέχοντες.
Σύνδεσμος αναφοράς/Ιστοσελίδα	• http://www.dhs.vic.gov.au/about-the-department/documents-and-resources/policies,-guidelines-and-legislation/family-violence-risk-assessment-risk-management-framework-manual • http://www.dvrcv.org.au/training/family-violence-risk-assessment-craf

⁵³ Victorian Government, Department of Human Services, Melbourne, Australia. *Family Violence Risk Assessment and Risk Management Framework and Practice Guides 1-3*. Melbourne: Victorian Government, Department of Human Services, 2012. <http://www.thelookout.org.au/sites/default/files/Family-Violence-Risk-Assessment-and-Risk-Management-Framework-and-Practice-Guides-1-3.pdf>

2. ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ - Μηχανισμός Αξιολόγησης Κινδύνου (ΜΑΚ)

Περιγραφή	Ο Μηχανισμός Αξιολόγησης Κινδύνου (ΜΑΚ) που εφαρμόζεται στις Ηνωμένες Πολιτείες, βοηθάει στο να προσδιοριστεί το επίπεδο του κινδύνου που διατρέχει μια κακοποιημένη γυναίκα να δολοφονηθεί από τον σύντροφο της, καθώς η μεγαλύτερη πρόκληση για εκείνους που δουλεύουν με κακοποιημένες γυναίκες είναι να εντοπίσουν αυτές που διατρέχουν τον υψηλότερο βαθμό κινδύνου. Το εργαλείο αυτό αναπτύχθηκε το 1986 από την Jacquelyn Campbell μετά την διαβούλευση της με κακοποιημένες γυναίκες, λειτουργούς που δουλεύουν στα καταφύγια, διωκτικές και δικαστικές αρχές, αλλά και άλλους εμπειρογνώμονες σε θέματα βίας και κακοποίησης που δίνουν την αρμόδια εγκυρότητα στο περιεχόμενο των εργαλείων αλλά και των διαδικασιών του μηχανισμού.
Στόχοι του μηχανισμού	Βοηθάει στο να προσδιοριστεί το επίπεδο του κινδύνου που διατρέχει μια κακοποιημένη γυναίκα για να δολοφονηθεί από τον σύντροφο της⁵⁴.
Τρόπος λειτουργίας του μηχανισμού	Ο μηχανισμός αυτός αποτελείται από δύο εργαλεία: 1. Ημερολόγιο. Το ημερολόγιο βοηθά στο να προσδιοριστεί ο βαθμός σοβαρότητας και η συχνότητα της κακοποίησης των γυναικών από τον σύντροφο/σύζυγο της κατά τη διάρκεια του έτους. Συγκεκριμένα, η γυναίκα καλείται να σημειώσει, στο περίπου, τις μέρες που έχει υποστεί σωματική κακοποίηση και να τοποθετήσει/βαθμολογήσει την σοβαρότητα του περιστατικού σε μια κλίμακα από το 1 έως το 5 (όπου το 1= χαστούκι, σπρώξιμο, χωρίς να υπάρξουν τραυματισμοί ή/και διαρκής πόνος, και το 5=χρήση όπλου, πληγές από όπλο). Η ιδέα του ημερολογίου αναπτύχθηκε με σκοπό την ευαισθητοποίηση των κακοποιημένων γυναικών, έτσι ώστε να μπορέσουν να συνειδητοποιήσουν και οι ίδιες την βαρύτητα της κακοποίησης που υφίστανται, χωρίς να μπορούν να δώσουν ελαφρυντικά, καθώς στοιχειοθετούν με ακρίβεια τις μέρες που υφίστανται βία⁵⁵. 2. Όργανο βαθμολόγησης που αποτελείται από 20 κλειστού τύπου ναι/όχι ερωτήσεις⁵⁷. Οι 20 κλειστές ερωτήσεις τύπου ναι/όχι χρησιμοποιούν ένα σύστημα αξιολόγησης που αποσκοπεί στο να σημειώνονται ποιοί και πόσοι από τους παράγοντες κινδύνου που σχετίζονται με την ύπαρξη ανθρωποκτονίας/δολοφονίας καταμερίζονται στην συγκεκριμένη υπόθεση.

⁵⁴ John Hopkins School of Nursing. "Danger Assessment."

<http://learn.nursing.jhu.edu/instruments-interventions/Danger%20Assessment/index.html>

⁵⁵ Campbell, Jacquelyn C. *Assessing dangerousness*. Newbury Park: Sage, 1995.

Available at: <http://www.ncdsv.org/images/dangerassessment.pdf>.

⁵⁶ Ferraro, J. Kathleen, and Johnson, M. John. "How Women Experience Battering: The Process of Victimization." *Social Problems* 30 (1983): 325-339.

doi: https://www.jstor.org/stable/pdf/800357.pdf?_seq=1468484218555.

⁵⁷ Δες ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.

	Κάποια παραδείγματα των παραγόντων κινδύνων που περιλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο είναι: • η ύπαρξη προηγούμενων απειλών βίας εναντίων της ζωής του θύματος από τον θύτη, • η εργασιακή κατάσταση του συντρόφου, • η πρόσβαση του συντρόφου σε πυροβόλο όπλο.
Επιτεύγματα	• Το 2008, η ερευνήτρια Nancy Glass μαζί με τους συνεργάτες της, αναθεώρησαν τα εργαλεία του μηχανισμού Αξιολόγησης Κινδύνου (KA-DA-R) όσον αφορά την δυνατότητα του να προβλεφθεί μια εκ νέου επίθεση γυναικών μέσα σε μια ομοφυλοφιλική σχέση⁵⁸ και δημοσίευσαν τα ευρήματα της μελέτης αυτής στο American Journal of Public Health. Μετά την διεξαγωγή ομάδων εστίασης και συνεντεύξεων για την αξιολόγηση της επιτυχίας του KA με τον συγκεκριμένο πληθυσμό, εντοπίστηκαν καινούργιοι παράγοντες κινδύνου, και οδήγησαν στην ανάπτυξη ενός καινούργιου εργαλείου για τις σχέσεις αυτές. Το εργαλείο αυτό αποτελείται από 8 από τις αρχικές ερωτήσεις του KA μαζί με ακόμη 10 νέα στοιχεία και αποτελεί ένα προγνωστικό εργαλείο κινδύνου για μια εκ νέου επίθεση (αλλά όχι θνησιμότητας). • Το 2003, το Δίκτυο Maryland κατά της Ενδοοικογενειακής Βίας καθιέρωσε μια εθνική Επιτροπή Αξιολόγησης Θνησιμότητας που με την σειρά τους ανέπτυξαν ένα μικρότερο σε έκταση εργαλείο με τον τίτλο: Αξιολόγηση Θνησιμότητας που βασίστηκε πάνω στο KA. Το εργαλείο αυτό χρησιμοποιείται από τις διωκτικές αρχές που δουλεύουν στο τηλεφωνικό κέντρο άμεσης βοήθειας για την ενδοοικογενειακή βία. Οι γυναίκες που βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο αναφέρονται σε ειδικά καταρτισμένους λειτουργούς, που γνωρίζουν πώς να χρησιμοποιούν τα εργαλεία του μηχανισμού KA⁵⁹.
Σύνδεσμος αναφοράς/Ιστοσελίδα	• https://www.dangerassessment.org/ • http://learn.nursing.jhu.edu/instruments-interventions/Danger%20Assessment/index.html • http://www.ncdsv.org/images/dangerassessment.pdf

⁵⁸ Δες ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.

⁵⁹ Danger Assessment. "Law Enforcement"

<https://www.dangerassessment.org/inTheField.aspx?pageID=Law%20Enforcement>

3. ΚΑΝΑΔΑΣ – Μηχανισμός Αξιολόγησης Περιστατικών Ενδοοικογενειακής Βίας Οντάριο (Ontario Domestic Assault Risk Assessment-ODARA)

Περιγραφή	Υπάρχουν δύο σημαντικοί μηχανισμοί αξιολόγησης κινδύνου ενδοοικογενειακής βίας που χρησιμοποιούνται στον Καναδά. Αυτοί είναι: 1. Ο Μηχανισμός Αξιολόγησης Κινδύνου (ΜΑΚ) (το εργαλείο αυτό έχει δημιουργηθεί στην Ηνωμένες Πολιτείες και είναι ένα από τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στον Καναδά⁶⁰ δεξ πιο πάνω), και 2. Ο Μηχανισμός Αξιολόγησης Περιστατικών Ενδοοικογενειακής Βίας (ODARA) – Οντάριο⁶¹. Ο ODARA (ODARA; Hilton et al., 2004) δημιουργήθηκε το 2004 μετά από σχολαστική διερεύνηση σχεδόν 600 υποθέσεων συντροφικής βίας από την Επαρχιακή Αστυνομία του Οντάριο (ΕΑΟ) και των δημοτικών αστυνομικών δυνάμεων. Ο μηχανισμός αυτός, είναι το αποτέλεσμα μιας συνεργασίας μεταξύ της ΕΑΟ και των ερευνητών από το κέντρο φροντίδας ψυχικής υγείας Waypoint. Ο μηχανισμός χρησιμοποιεί ένα συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο που αποτελείται από 13 ερωτήσεις κλειστού τύπου ναι/όχι και έχει ως σκοπό την πρόβλεψη κινδύνου, ενός εκ νέου περιστατικού κακοποίησης από τον σύζυγο/σύντροφο της γυναίκας⁶².
Στόχοι του μηχανισμού	Το συγκεκριμένο μοντέλο μηχανισμού έχει αναπτυχθεί με σκοπό: • την χρήση του από τα όργανα επιβολής του νόμου που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή αντιμετώπισης υποθέσεων συντροφικής βίας, έτσι ώστε να μπορούν να προβλέπουν γρήγορα τον κίνδυνο μιας εκ νέου επίθεσης συντροφικής βίας, • την ρύθμιση των παροχών υπηρεσιών για το θύμα, με σκοπό την άμεση και ακριβή αξιολόγηση του κινδύνου, • την ρύθμιση του ποινικού δικαίου, καθώς έχει σχεδιαστεί για να ενημερώνει τα δικαστήρια σχετικά με πληροφορίες για τον θύτη, όπως τυχόν αποφυλάκισης του με εγγύηση, αποφυλάκισης του υπό όρους καθώς και αν έχει καταδικαστεί στο παρελθόν, για επίθεση βίας προς την σύντροφο/σύζυγο του, • να δημιουργήσει μια κοινή γλώσσα και ένα κοινό μέτρο σύγκρισης του βαθμού κινδύνου που διατρέχουν τα θύματα, • την λήψη εμπεριστατωμένων αποφάσεων για το αν θα επιβάλλεται ποινή κράτησης για άνδρες θύτες ενδοοικογενειακής βία καθώς και το αν πρέπει να προσφέρεται επιπλέον προστασία στο θύμα⁶³.

⁶⁰ Για περισσότερες πληροφορίες δεξ Β. Ηνωμένες Πολιτείες

⁶¹ VAWnet.org National Online Resource Centre on Violence Against Women. "The Ontario Domestic Assault Risk Assessment (ODARA) & Domestic Violence Risk Appraisal Guide (DVRAG)".

http://www.vawnet.org/summary.php?doc_id=2686&find_type=web_sum_GC

⁶² Waypoint Centre for Mental Health Care. *The Ontario Domestic Assault Risk Assessment (ODARA Fact Sheet)*. Waypoint Centre for Mental Health Care, 2016.

http://www.waypointcentre.ca/UserFiles/Servers/Server_9960/File/ODARA%20Fact%20sheet%20v0116.pdf

⁶³ Wilson, Thomas A. "TEST REVIEW: The Ontario Domestic Assault Risk Assessment." The International Association of Addictions and Offender Counselors.

http://www.iaoc.org/Z_toolkit/IAAOC_ODARA_TestReview.pdf

	• Επιπλέον, παρέχει ένα έγκυρο και αξιόπιστο εργαλείο για τους συμβούλους που διεξάγουν ιατροδικαστικές εκτιμήσεις με σκοπό να παράξουν μια δίκαιη και ακριβή αξιολόγηση στα δικαστήρια. Αυτό στοχεύει στο να διασαφηνίσει τον βαθμό σφοδρότητας της παρέμβασης και το επίπεδο της εποπτείας που απαιτείται για τους θύτες, οι οποίοι παρουσιάζουν υψηλό κίνδυνο να υποτροπιάσουν (re-offending)⁶⁴. Για την δημιουργία του ερωτηματολογίου πρόβλεψης και αξιολόγησης του κινδύνου, χρησιμοποιήθηκαν πληροφορίες από εκθέσεις της αστυνομίας για περιστατικά συντροφικής βίας και πληροφορίες που καταγράφηκαν στο ποινικό μητρώο των θυτών τέτοιων περιστατικών. Οι κύριοι στόχοι του ερωτηματολογίου⁶⁵ είναι να, • μειώνουν την ανάγκη για μια εκτενή και περιεκτική αξιολόγηση του κινδύνου μιας εκ νέου επίθεσης βίας, • καλύπτουν το ιστορικό βίας και αντικοινωνικής συμπεριφοράς του θύτη άνδρα (και τα στοιχεία της πιο πρόσφατης επίθεσης του θύτη αν υπάρχει) καθώς εμπεριέχουν τα ακόλουθα στοιχεία: i. ποινικό μητρώο για την ενδοοικογενειακή βία, ii. ποινικό μητρώο για μη ενδοοικογενειακή επίθεση, iii. ύπαρξη προηγούμενων σωφρονιστικών καταδικών, iv. τυχόν αποτυχία εκπλήρωσης μιας υπό όρους αποφυλάκισης, v. ύπαρξη περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της συζύγου/συντρόφου, vi. χρήση ουσιών, • αλλά και την οικογενειακή κατάσταση του θύματος όπως, ο αριθμός παιδιών που έχει με τον δράστη, ή αν έχει παιδιά από προηγούμενη σχέση, και τα εμπόδια που έχει το θύμα για την στήριξη τους.
Τρόπος λειτουργίας του μηχανισμού	Ο μηχανισμός, χρησιμοποιεί ένα συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο που αποτελείται από 13 ερωτήσεις κλειστού τύπου ναι/όχι και έχει ως σκοπό την πρόβλεψη κινδύνου, ενός εκ νέου περιστατικού κακοποίησης από τον σύζυγο/σύντροφο της γυναίκας ⁶⁶ .
Επιτεύγματα	• Το 2001, τους δόθηκε επιχορήγηση 25 εκατομμυρίων δολαρίων από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση για να αναπτύξει τις αξιολογήσεις κινδύνου για μια εκ νέου επίθεσης από τον θύτη, • Το 2003, βραβεύθηκε για τις προσπάθειες τους ως ομάδα από τον Ontario Women in Law Enforcement. • Το 2004, δημοσιεύθηκε το πρώτο άρθρο για τον μηχανισμό, την ανάπτυξή του

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Δες ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.

⁶⁶ Wilson, Thomas A. "TEST REVIEW: The Ontario Domestic Assault Risk Assessment." The International Association of Addictions and Offender Counselors. Available at: http://www.iaaoc.org/Z_toolkit/IAAOC_ODARA_TestReview.pdf

	και την πρώτη διασταυρωμένη επικύρωση της, στο περιοδικό Ψυχολογική Αξιολόγηση. • Μεταγενέστερες έρευνες έδειξαν την προγνωστική ακρίβεια του μηχανισμού μεταξύ των ανδρών με σωφρονιστικό ιστορικό, άνδρες που φυλακίστηκαν, άνδρες δράστες σεξουαλικών αδικημάτων και γυναικών παραβατών. • Δημοσιευμένες μετά-αναλύσεις δείχνουν ότι η ODARA αποδίδει το ίδιο καλά ή ακόμα και καλύτερα από άλλα δημοσιευμένα εργαλεία αξιολόγησης του κινδύνου συντροφικής βίας. Η προγνωστική ακρίβεια της ODARA έχει πλέον καταδειχθεί από τις πολλαπλές διασταυρωμένες επικυρώσεις από τους αρχικούς ερευνητές και από άλλους ερευνητές. Το έργο αυτό περιλαμβάνει δείγματα στον Καναδά, τις ΗΠΑ και την Ευρώπη.
Σύνδεσμος αναφοράς/Ιστοσελίδα	- http://odara.waypointcentre.ca/ - http://www.vawnet.org/summary.php?doc_id=2686&find_type=web_sum_GC
4. ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ - Domestic Abuse, Stalking and Harassment and Honour Based Violence (DASH), και Multi-Agency Risk Assessment Conference (MARAC)	
4.1. Domestic Abuse, Stalking and Harassment and Honour Based Violence (DASH)	
Περιγραφή	Ο μηχανισμός αξιολόγησης κινδύνου DASH, αναπτύχθηκε το 2009 από την Laura Richards εκ μέρους του Συνδέσμου Αρχηγών Αστυνομίας (ACPO) σε συνεργασία με τον οργανισμό Συντονισμένης δράσης κατά της Ενδοοικογενειακής βίας (CAADA). Ο μηχανισμός αυτός έχει ως βάση μια κοινή «λίστα ελέγχου» (checklist) για τον εντοπισμό και την αξιολόγηση των κινδύνων ενδοοικογενειακής βίας, παρενοχλητικής παρακολούθησης και παρενόχλησης, και τα λεγόμενα εγκλήματα τιμής. Συγκεκριμένα, ο μηχανισμός αυτός χρησιμοποιείται από όλες τις υπηρεσίες τις αστυνομίας αλλά και από άλλες εμπλεκόμενες υπηρεσίες σε όλη τη Βρετανία. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, το 2010, η Δρ Lorraine Sherian και ο Karl Roberts ανέπτυξαν ακόμη ένα εργαλείο, βασισμένο στην μακροχρόνια έρευνα τους, που αποτελείται από ερωτηματολόγιο με 11 ερωτήσεις που ονομάζεται Victim-DASH (V-DASH, 2010)⁶⁷. Το ερωτηματολόγιο αυτό χρησιμοποιείται από επαγγελματίες που ασχολούνται με υποθέσεις όλων των μορφών παρενοχλητικής παρακολούθησης⁶⁸. Παρόλο που υπάρχουν δύο είδη εργαλείων αξιολόγησης κινδύνου DASH, α) το ACPO DASH, που χρησιμοποιείται από την αστυνομία, και το β) CAADA DASH που χρησιμοποιείται από άλλες εμπλεκόμενες υπηρεσίες, στην συγκεκριμένη φάση θα αναφερθούμε στο τελευταίο.

⁶⁷ Δες ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4.1.

⁶⁸ DASH 2009. "Stalking Advice."

<http://www.dashriskchecklist.co.uk/index.php?page=s-dash-for-use-in-stalking-cases-by-practitioners>

	Το CAADA DASH χρησιμοποιείται από τους επαγγελματίες πρώτης γραμμής χειρισμού ενδοοικογενειακής βίας, συμπεριλαμβανομένων εξειδικευμένων επαγγελματιών στον τομέα της βίας αλλά και μη-εξειδικευμένων επαγγελματιών που εργάζονται στον τομέα της υγείας ή/και άλλων υπηρεσιών⁶⁹.
Στόχοι του μηχανισμού	• Να σώσει ζωές μέσω μιας έγκαιρης αναγνώρισης του κινδύνου ενδοοικογενειακής βίας, παρέμβασης και πρόληψης. Αυτό περιλαμβάνει, - ο μια αμοιβαία κατανόηση των υπηρεσιών επαγγελματιών για τον/τους κίνδυνο/ους που διατρέχουν τα θύματα, - ο ερωτήσεις που σχετίζονται με το πώς αντιλαμβάνονται τα ίδια τα θύματα τον κίνδυνο που διατρέχουν, - ο λεπτομερή καθοδήγηση όσον αφορά την διεκπεραίωση της διαδικασίας αυτής και υποστηρικτικό υλικό. • Να δημιουργήσει ένα τυποποιημένο πρακτικό εργαλείο με το οποίο θα παραπέμπονται οι υποθέσεις στην «Συνεδρία Διηγηματικής Αξιολόγησης Κινδύνου» (MARAC), όπου οι αρμόδιοι φορείς ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με περιστατικά βίας υψηλού κινδύνου, με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση τους. Συνεχίζοντας, μετά από σύγκριση πολλών υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας που οδήγησαν σε ανθρωποκτονία, καθώς και αξιολόγηση σοβαρών υποθέσεων, τα κοινά συμπεράσματα που βγήκαν στην επιφάνεια υπέδειξαν την ύπαρξη: • έλλειψης κατανόησης και κατάρτισης από τις αρμόδιες υπηρεσίες όσον αφορά την αναγνώριση κινδύνων, της αξιολόγησης και της διαχείρισης, • ανεπαρκούς αναγνώρισης των κινδύνων, της αξιολόγησης και διαχείρισης, • ανεπαρκής ανταλλαγή πληροφοριών, • αδυναμία διαχειρισμού του δικτύου πληροφόρησης, • αποτυχία στο να γίνονται συνδέσεις μεταξύ της προστασίας του κοινού και συστηματικής παραβατικότητας⁷⁰
Τρόπος λειτουργίας του μηχανισμού	Οι τρεις βασικές αρχές και συνιστώσες προϋποθέσεις για την παραπομπή υποθέσεων στο MARAC έχουν ως κατευθυντήριες γραμμές⁷¹ την : 1. Επαγγελματική κρίση: Με τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, η/ο επαγγελματίας θα έχει πάρει τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν την κατάσταση του θύματος, που θα ενισχύσουν

⁶⁹Richards, Laura. *DASH (2009) Frequently Asked Questions*. 2010.

<http://www.dashriskchecklist.co.uk/uploads/pdfs/DASH%202009%20FAQs.pdf>

⁷⁰ DASH 2009. "Home."

<http://www.dashriskchecklist.co.uk/>

⁷¹ DASH 2009. "Stalking Advice."

<http://www.dashriskchecklist.co.uk/index.php?page=s-dash-for-use-in-stalking-cases-by-practitioners>

	την εγκυρότητα της επαγγελματικής της/του κρίσης. Εντούτοις, μπορεί κάποιες πληροφορίες και εμπειρίες του θύματος να μην είναι εμφανείς ή να μην εμπεριέχονται στο ερωτηματολόγιο καθώς το εργαλείο αυτό δεν μπορεί να καλύψει κάθε είδους συμπεριφορές του θύτη. Επιπλέον, μπορεί να υπάρξουν περιπτώσεις όπου το θύμα είτε αρνείται να απαντήσει σε ερωτήσεις ή απαντάει μόνο σε μερικές από αυτές. Παρόλα αυτά, η/ο επαγγελματίας βασίζεται στην επαγγελματική του κρίση και την ανάλογη εμπειρία του/της⁷² και μπορεί να συμπεράνει αν η ζωή του θύματος, βρίσκεται σε υψηλό κίνδυνο. 2. Εμφανής υψηλός κίνδυνος: Στις περιπτώσεις όπου το θύμα είναι έτοιμο να απαντήσει σε όλες τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου CAADA DASH, η διαδικασία επιβάλλει ότι εάν 14 από τις 24 ερωτήσεις του ερωτηματολογίου απαντηθούν θετικά ο/η επαγγελματίας έχει το δικαίωμα να παραπέμψει την υπόθεση στο MARAC. 3. Αριθμός περιστατικών: Στις περιπτώσεις κλιμάκωσης των περιστατικών κακοποίησης/βίας του θύματος, όπου δηλαδή παρατηρούνται πολλά συνεχόμενα περιστατικά βίας, η κλιμάκωση αυτή μπορεί να οδηγήσει στην παραπομπή της υπόθεσης στο MARAC με σκοπό τον ανεφοδιασμό απόψεων από τα μέλη που παρευρίσκονται στο συνέδριο. Αυτό έχει ως σκοπό την καταγραφή μιας πιο ολοκληρωμένης εικόνας της υπόθεσης και ως εκ τούτου καλύτερης αξιολόγησης του βαθμού κινδύνου που διατρέχει το θύμα. Ιδανικά, ο μηχανισμός αυτός προσπαθεί να συνδυάσει την χρήση της επαγγελματικής κρίσης με τις γνώσεις και την κατάρτιση που προσφέρεται από την χρήση του μηχανισμού αξιολόγησης καθώς σε πρακτικό επίπεδο, οι πιο έμπειροι επαγγελματίες τείνουν να βασίζονται κυρίως στην επαγγελματική τους κρίση, ενώ αυτοί με λιγότερη εμπειρία χρησιμοποιούν το «αναλογιστικό όριο» (actuarial threshold) ως δίχτυ ασφαλείας.
Επιτεύγματα	- Η επιτυχία του μηχανισμού CAADA έχει καταφέρει να προσελκύσει χρηματοδότηση αξίας £1,7 εκατομμυρίων από το 2004 μέχρι το 2009. - Ανεπίσημα στοιχεία από διάφορα προγράμματα υπεράσπισης της ενδοοικογενειακής βίας (Advocacy projects), έδειξαν ότι τα σεμινάρια κατάρτισης του CAADA βελτιώνουν σημαντικά την υπεράσπιση της ενδοοικογενειακής βίας αλλά και τον τρόπο χειρισμού των υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας. Μάλιστα, στοιχεία από το πρόγραμμα υπεράσπισης Worth, έδειξαν ότι η επιτυχία υπεράσπισης θυμάτων στο δικαστήριο από ένα από τους δικηγόρους τους, υπερτριπλασιάστηκε από 5 σε 19 καταδίκες δραστών ενδοοικογενειακής βίας, ένα χρόνο μετά την παρακολούθηση των σεμιναρίων κατάρτισης του CAADA. - Μια φιλανθρωπική οργάνωση δήλωσε ότι, «Μια/ένας επαγγελματίας που έχει πάρει την ανάλογη εκπαίδευση και ξέρει να χρησιμοποιεί τον μηχανισμό CAADA είναι σε θέση να παρέχει καλύτερες υπηρεσίες από κάποια/ον που δεν έχει την ανάλογη εκπαίδευση. Οι επαγγελματίες αυτοί είναι σε θέση να παρέχουν την απαιτούμενη προστασία στις γυναίκες που είναι θύματα βίας αλλά και των

⁷² κυρίως όταν ο λειτουργός έχει κάποια εμπειρία με τέτοιου είδους υποθέσεις κακοποίησης

	παιδιών τους καθώς τους παρέχεται η ανάλογη βοήθεια. Με αποτέλεσμα να γίνεται σωστά και αποτελεσματικά η διαχείριση των υποθέσεων αυτών από του επαγγελματίες αυτούς που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή.»(σελ.2)
Σύνδεσμος αναφοράς/Ιστοσελίδα	- http://www.dashriskchecklist.co.uk/
4.2. Multi-Agency Risk Assessment Conference (MARAC)	
Περιγραφή	Το MARAC είναι μια μηνιαία συνάντηση όπου εκπρόσωποι της τοπικής αστυνομίας, υγείας, προστασίας του παιδιού, λειτουργοί από το γραφείο στεγάσεις, ανεξάρτητοι σύμβουλοι ενδοοικογενειακής βίας (IDVAs) και άλλοι εξειδικευμένοι λειτουργοί από τις δικαστικές αρχές αλλά και ΜΚΟ συζητούν υποθέσεις που έχουν αξιολογηθεί ως υψηλού κινδύνου⁷³. Στο MARAC αναφέρονται υποθέσεις θυμάτων/επιζώντων που είναι άνω των 16 ετών (καθώς θεωρούνται πλέον ενήλικες), και βρίσκονται σε υψηλό κίνδυνο επαναθυματοποίησης από τον σύντροφο τους (16+), τον πρώην σύντροφο ή άλλο μέλος της οικογένειάς τους, ανεξαρτήτως φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού⁷⁴. Ταυτόχρονα, το MARAC προωθεί την διατμηματική συνεργασία των αρμόδιων υπηρεσιών καθώς έχει ως κεντρική ιδεολογία ότι καμιά υπηρεσία ή επαγγελματίας δεν μπορεί να έχει επίκληση μιας ολοκληρωμένης εικόνας της ζωής του θύματος, αλλά όλοι μπορούν να έχουν γνώσεις που είναι κρίσιμες για την ασφάλεια του.
Στόχοι του μηχανισμού	Ο κύριος στόχος των MARAC είναι: • η ανταλλαγή πληροφοριών για αύξηση της ασφάλειας, της υγείας και της ευημερίας των θυμάτων / επιζώντων και των παιδιών τους, • να καθοριστεί εάν ο θύτης συνιστά απειλή για κάποιο συγκεκριμένο άτομο ή για την κοινότητα γενικότερα, • να αναπτυχθεί και να εφαρμοστεί σχέδιο διαχείρισης κινδύνου που θα παρέχει επαγγελματική υποστήριξη σε αυτούς που βρίσκονται σε κίνδυνο και θα μειώσει τον κίνδυνο που διατρέχει το θύμα, • να μειώσει την δευτερογενή θυματοποίηση, • να πιέσει τις αρμόδιες υπηρεσίες να είναι υπόλογοι των πράξεων και ενεργειών τους στη διαχείριση υποθέσεων βίας, • να προσφέρει στήριξη στο προσωπικό που εμπλέκεται σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας υψηλού κινδύνου.
Τρόπος λειτουργίας του μηχανισμού	Οι πιο σοβαρές υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας παραπέμπονται στο MARAC για μια μόνο συζήτηση, καθώς το MARAC δεν είναι οργάνωση και ως εκ τούτου δεν έχει κάποια υπηρεσία διαχείρισης υποθέσεων. Συγκεκριμένα, η ευθύνη για την λήψη κατάλληλων ενεργειών ανήκει στις υπηρεσίες και δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες του MARAC. Όσον αφορά την διεκπεραίωση της συνεδρίας και τις διαδικασίες,

⁷³ Standing Together Against Domestic Violence. "Multi Agency Risk Assessment Conferences."

<http://www.standingtogether.org.uk/local-partnership/marac>

⁷⁴ Ibid.

	• το θύμα / επιζών δεν παρευρίσκεται στη συνεδρίαση, αλλά αντιπροσωπεύεται από ένα Ανεξάρτητο Σύμβουλο Ενδοοικογενειακής Βίας (IDVA), ο οποίος μιλά εκ μέρους του, • η συγκατάθεση του θύματος / επιζών δεν είναι υποχρεωτική για να γίνει παραπομπή στο MARAC (παρόλο που προτιμάται), • ο θύτης δεν πρέπει να ενημερώνεται για την παραπομπή της υπόθεσης στο MARAC, και οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται κατά την διεξαγωγή της συνάντησης/συνεδρίας είναι εμπιστευτικές και χρησιμοποιούνται μόνο για το σκοπό συζήτησης των τρόπων ελαχιστοποίησης του κινδύνου για τα θύματα.
Επιτεύγματα	• Κατά την περίοδο 2010-2015, η χρήση των MARACs στο Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε από 45,581 σε 78,144. Αυτό συνιστά μια αύξηση του 70%. • Το 2014, συζητήθηκαν πάνω από 74.052 περιπτώσεις, (υποθέσεις που περιελάμβαναν 93.759 παιδιά), στο MARACs σε όλη τη Βρετανία, • Σύμφωνα με την οργάνωση SafeLives, με τη λειτουργία των MARACs, - ο πάνω από το 60% των θυμάτων σταμάτησαν να υφίστανται βία, - το 71% των θυμάτων δήλωσαν ότι ένιωσαν πιο ασφαλή, και - το 69% των θυμάτων δήλωσαν ότι η ποιότητα της ζωής τους βελτιώθηκε. • Από το 1999 τα MARACs έχουν συστηθεί από διαδοχικές κυβερνήσεις και αποτελεί προτεραιότητα σε κάθε τοπική αρχή (υπάρχουν πάνω από 5 τοπικές αρχές στο Λονδίνο που το χρησιμοποιούν) με αποτέλεσμα να γίνεται παραπομπή 200-400 υποθέσεων σε αυτές ετησίως .
Σύνδεσμος αναφοράς/Ιστοσελίδα	- http://www.richmond.gov.uk/domestic_abuse_multi-agency_risk_assessment_conference - http://www.caada.org.uk/practice-support/resources-marac-meetings

Συμπεράσματα

Όπως έχουμε δει, στην Κύπρο παρά το εκτενές νομικό πλαίσιο όσον αφορά την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, έχει παρατηρηθεί πως τα θύματα (που είναι κυρίως γυναίκες) εξακολουθούν να είναι ευάλωτα στις συνέπειες τις βίας, αφού σύμφωνα με παγκύπρια έρευνα το **43% των γυναικών που υπέστησαν κακοποίηση από το σύντροφό τους**, δεν είχαν συμπαράσταση από οποιονδήποτε⁷⁵.

Με την υπογραφή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης η Κύπρος έδειξε την πολιτική βούληση να υιοθετήσει μέτρα τα οποία προτείνονται για την προστασία των θυμάτων βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας, και τα οποία αποτελούν και προϋπόθεση για την κύρωση της. Οι βασικές αυτές προϋποθέσεις βασίζονται και στην **ύπαρξη ενός ενιαίου μηχανισμού διαχείρισης και αξιολόγησης κινδύνου**, που θα συντελεί βασικό ρόλο για την πρόληψη αλλά και την προστασία των θυμάτων για μια εκ νέου θυματοποίηση. Παράλληλα παρέχει τη δομή καθώς και σημαντικές κατευθυντήριες γραμμές, ως προς τις διαδικασίες αντιμετώπισης τέτοιων περιστατικών, με την υιοθέτηση εξειδικευμένων υπηρεσιών οι οποίες απουσιάζουν από την Κυπριακή πραγματικότητα.

Όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο, στην Κύπρο δεν υπάρχουν οι απαιτούμενες πολιτικές και υποδομές που να εξασφαλίζουν την αναγκαία προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, με αποτέλεσμα να μην καλύπτει τις απαιτούμενες/υποχρεωτικές προϋποθέσεις της Σύμβασης.

Ιδανική λύση θα ήταν η δημιουργία **ενός κεντρικού σημείου παραπομπής (ΚΣΠ)** των θυμάτων βίας που θα μπορούσε να έχει ως βάση και πρότυπο τον τρόπο λειτουργίας του «Women's Safety Unit (WSU)» του Cardiff του Ηνωμένου Βασιλείου, που έχει καταφέρει να ενσωματώσει όλες τις απαραίτητες δομές για την προστασία θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και λειτουργεί με επιτυχία από το 2001.⁷⁶

Το ΚΣΠ προϋποθέτει την διατμηματική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών (κάτι που διαφαίνεται σε όλους τους μηχανισμούς διαχείρισης και αξιολόγησης του κινδύνου) και θα παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες που θα ανταποκρίνονται σε όλες τις ανάγκες του θύματος. Πρωταρχικός στόχος του Cardiff WSU είναι να βοηθήσει τα θύματα να αποκτήσουν ασφάλεια (κάτι που τονίζεται και στην Σύμβαση) καθώς προσφέρει ένα ολοκληρωμένο φάσμα υπηρεσιών μέσα από ένα κεντρικό σημείο παραπομπής (one referral point), σε γυναίκες που είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας ή βιασμού, με την έννοια του "one stop shop". Η ομάδα του Cardiff WSU παρέχει:

- Νομική αρωγή
- εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες,
- υπηρεσίες στέγασης,
- άμεση εισδοχή σε καταφύγιο, και
- συλλογή αποδεικτικών στοιχείων.
-

Το Cardiff WSU χρησιμοποιεί ως βασική υπηρεσία το Cardiff Multi-Agency Risk Assessment Conference (MARAC το οποίο αναλύθηκε ως καλή πρακτική πιο πάνω) για την παραπομπή υποθέσεων προς συζήτηση

⁷⁵ Συμβουλευτική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (2014) 'Η Έκταση, Συχνότητα, Μορφές Και Επιπτώσεις Της Ενδοοικογενειακής Βίας Κατά Των Γυναικών Στην Κύπρο'. Λευκωσία.

⁷⁶ Robinson, A. (2003). The Cardiff Women's Safety Unit: A Multi-agency approach to domestic violence, (Cardiff: University of Cardiff).

και την ετοιμασία και υλοποίηση Σχεδίου Ασφάλειας και Προστασίας των θυμάτων που εγκρίνεται για κάθε θύμα βίας ξεχωριστά. Επίσης, έχουν υπογραφεί πρωτόκολλα διατμηματικής συνεργασίας μεταξύ των βασικών εμπλεκόμενων υπηρεσιών, δηλαδή του Cardiff WSU, της Αστυνομίας (South Wales Police) και των Εισαγγελέων (Crown Prosecution Service)⁷⁷.

Εισήγηση

Δεδομένης της ανάλυσης που έγινε για τις καλές πρακτικές αξιολόγησης του κινδύνου και της απουσίας των υποδομών στην Κύπρο όπως έχουν περιγραφθεί πιο πάνω, θεωρούμε ότι μια άμεση αλλά και πρακτική εισήγηση είναι η υιοθέτηση του μοντέλου που ακολουθείται στο Ηνωμένο Βασίλειο *Domestic Abuse, Stalking and Harassment and Honour-Based Violence (DASH)*, και *Multi-Agency Risk Assessment Conference (MARAC)*.

Επιχειρηματολογία:

- Οι στόχοι και όροι εντολής του συγκεκριμένου μηχανισμού (DASH, MARAC) βρίσκεται κοντά στην Κυπριακή πραγματικότητα με βάση τα δεδομένα της χώρας. Για παράδειγμα στην Κύπρο υπάρχει ελλείψεις εξειδίκευση υπηρεσιών και επαγγελματιών και το συγκεκριμένο μοντέλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο από εξειδικευμένο προσωπικό όσο και από μη εξειδικευμένο προσωπικό ώστε να βοηθήσει στην έγκαιρη αναγνώριση του κινδύνου βίας. Δηλαδή, ο τρόπος λειτουργίας του μηχανισμού, παρέχει ένα δίκτυ ασφαλείας για το μη εξειδικευμένο προσωπικό μέσω του εργαλείου CAADA DASH (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4) το οποίο τους επιτρέπει να λάβουν τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν την κατάσταση του θύματος, και σε περίπτωση υπόθεσης υψηλού κινδύνου να την παραπέμπουν στο MARAC (το οποίο απαιτεί εξειδικευμένο προσωπικό). Ταυτόχρονα, το μοντέλο αυτό, επιτρέπει στους έμπειρους επαγγελματίες να βασίζονται στο εργαλείο CAADA DASH ώστε ενισχύσουν την εγκυρότητα της επαγγελματικής τους κρίσης.
- Επιπλέον, όπως περιγράφηκε πιο πάνω το μοντέλο MARAC προωθεί την διατμηματική συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών των αρμόδιων υπηρεσιών με σκοπό την αποτελεσματική, ολοκληρωμένη διαχείριση υποθέσεων βίας χωρίς κατά ανάγκη να υπάρχουν διατμηματικές δομές. Το γεγονός ότι η Κυπριακή νομοθεσία των περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμων του 2000 και 2004⁷⁸ προνοεί την σύσταση πολυθεματικής ομάδας, με την υιοθέτηση του MARAC θα ενδυναμώσει τη διατμηματική συνεργασία και θα ενεργοποιήσει το συγκεκριμένο άρθρο (8) το οποίο προνοεί:

Πολυθεματική ομάδα. 8.-(1) Το Υπουργικό Συμβούλιο, με γνωστοποίηση του που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, δύναται να συστήσει πολυθεματική ή πολυθεματικές ομάδες με μέλη πρόσωπα τα οποία κατέχουν τα αναγκαία προσόντα και την αναγκαία πείρα για την παροχή συμβουλών, απόψεων, γνωματεύσεων, καθώς και κάθε άλλης βοήθειας, αναφορικά με την καλύτερη μεταχείριση ανηλίκων ή άλλων προσώπων τα οποία είναι θύματα βίας.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Οι Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμοι του 2000 και του 2004.

(2) Τα μέλη της πολυθεματικής ομάδας ορίζονται από κατάλογο προσώπων τον οποίο ετοιμάζει και υποβάλλει στο Υπουργικό Συμβούλιο ο Υπουργός

(3) Το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να περιλάβει στη γνωστοποίηση με την οποία ορίζεται η πολυθεματική ομάδα ή σε μεταγενέστερη γνωστοποίηση τους κανονισμούς για την καλύτερη λειτουργία της ομάδας.

- Όπως έχει εντοπιστεί στην Κύπρο υπάρχουν κενά και ελλείψεις στην αναγνώριση θυμάτων υψηλού κινδύνου. Το DASH- MARAC θα βοηθήσει στην έγκαιρη αναγνώριση του κινδύνου επαναλαμβανόμενης βίας και στη δημιουργία ενός μηχανισμού που θα έχει ως αποτέλεσμα την ασφάλεια και προστασία του θύματος, με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών για τη σωστή, ολοκληρωμένη και αποτελεσματική συνεργασία τους.
- Για την υλοποίηση του συγκεκριμένου μοντέλου DASH- MARAC θα χρειαστεί βασική, συστηματική εκπαίδευση των επαγγελματιών που έρχονται σε επαφή με τα θύματα ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν το εργαλείο (DASH) για την αξιολόγηση του κινδύνου. Επίσης, οι εξειδικευμένοι επαγγελματίες μέλη του MARAC θα πρέπει να λάβουν εξειδικευμένη εκπαίδευση σε σχέση με τη δημιουργία ενός σχεδίου ασφάλειας (safety planning) με βάση τις ανάγκες του κάθε θύματος ξεχωριστά αλλά και εκπαίδευση σε σχέση με τη διαχείριση του κινδύνου (risk management). Ο μηχανισμός DASH MARAC θα μπορούσε να αρχίσει πιλοτικά στη Λευκωσία και μετά την υλοποίηση αξιολόγησης θα μπορούσε να επεκταθεί σε όλες τις επαρχίες.

Βιβλιογραφία

1. Κατάλογος Βιβλιογραφίας στα Αγγλικά

Abrams, Margaret L., Belknap Joanne, and Melton, Heather, C. *When Domestic Violence Kills: The Formation and Findings of the Denver Metro Domestic Violence Fatality Review Committee*. Denver: Project Safeguard, 2001.

Anderson, Kristin, L. "Gender, Status, and Domestic Violence: An Integration of Feminist and Family Violence Approaches". *Journal of Marriage and Family* 59(3) (1997): 655-669.
doi: <https://irenemarshiajones.files.wordpress.com/2012/10/domestic-violence-article-2.pdf>

Atkinson, Mary, Jones, Megan, and Lamont, Emily. *Multi-agency Working and Its Implications for Practice: a Review of the Literature*. Reading: CfBT, 2007.
<http://www.nfer.ac.uk/nfer/publications/MAD01/MAD01.pdf>

Bennet-Cattaneo, Lauren, and Goodman, A. Lisa. "Risk factors for reabuse in intimate partner violence: a cross-disciplinary critical review." *Trauma, Violence, and Abuse* 6 (2005): 141-75.
doi: <http://tva.sagepub.com/content/6/2/141.full.pdf>

Campbell, Jacquelyn C. *Assessing dangerousness*. Newbury Park: Sage, 1995.
doi: <http://www.ncdsv.org/images/dangerassessment.pdf>.

Department for Child Protection. *The Western Australian Family and Domestic Violence Common Risk Assessment and Risk Management Framework*. Perth Western Australia: Western Australian Government, 2011.
<https://www.dcp.wa.gov.au/CrisisAndEmergency/FDV/Documents/2015/CRARMFFinalPDFAug2015.pdf>

Douglas, S. Kevin, and Kropp, P. Randall. "A prevention-based paradigm for violence risk assessment: Clinical and research applications." *Criminal Justice and Behavior* 2 (2002): 617-658.
doi: <http://cjb.sagepub.com/content/29/5/617.full.pdf+html>

Ferraro, J. Kathleen, and Johnson, M. John. "How Women Experience Battering: The Process of Victimization." *Social Problems* 30 (1983): 325-339.
doi: https://www.jstor.org/stable/pdf/800357.pdf?_=1468484218555

Grove, M. William, and Meehl, E. Paul. "Comparative efficiency of informal (subjective, impressionistic) and formal (mechanical, algorithmic) prediction procedures: The clinical-statistical controversy." *Psychology, Public Policy, and Law* 2 (1996): 293-323.
doi: <http://psycnet.apa.org/psycinfo/1997-02834-005>

Hart, Stephen D. "The role of psychopathy in assessing risk for violence: Conceptual and methodological issues." *Legal and Criminological Psychology* 3 (1998): 121-137.
doi: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.2044-8333.1998.tb00354.x/abstract>

Hilton, N. Zoe, and Harris, T. Grant. "Predicting Wife Assault: A Critical Review and Implications for Policy and Practice." *Trauma, Violence, & Abuse* 6.1 (2005): 3-23.

doi: <http://tva.sagepub.com/content/6/1/3.abstract>.

Kelly, Liz , and Lovett, Jo. "Different Systems, similar outcomes? Tracking attrition in reported rape cases in eleven countries." At the European Briefing, April 2009, Child and Woman Abuse Studies Unit, 2009.

Kercher, Glen, Weiss Andrea, and Rufino Katrina. *Assessing the risk of intimate partner violence*. Crime Victims Institute, Criminal Justice Centre, Sam Houston University, 2010.

http://www.crimevictimsinstitute.org/documents/CVI_AssessingRiskFinal_1-21-10.pdf.

Laing, Lesley. "Risk assessment in domestic violence." Australian Domestic and Family Violence Clearinghouse Topic Paper, 2004.

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.540.7076&rep=rep1&type=pdf>

Litwack, Thomas R., & Schlesinger, Louis B. "Dangerousness risk assessments: Research, legal and clinical considerations." In *Handbook of forensic psychology* (2nd ed.) edited by A. K. Hess and I. B. Weiner, 171-217. New York: Wiley, 1999.

Loseke Donileen R., Gelles, Richard J., and Cavanaugh, Mary M. *Current controversies on family violence*. London: Sage Publications Inc. Press, 2005.

Maynard, Mary and Winn, Jan. "Women, Violence and Male Power" In *Introducing Women's Studies* edited by Victoria Robinson, and Diane Richardson. 221-247. Macmillan Press (2nd Revised edition), 1997.

Northcott, Melissa. *Intimate Partner Violence Risk Assessment Tools: A review*. Department of Justice Canada and the Government of Canada, 2012.

http://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/cj-jp/fv-vf/rr12_8/rr12_8.pdf

Outlaw, Maureen. "No One Type of Intimate Partner Abuse: Exploring Physical and Non-Physical Abuse Among Intimate Partners." *Journal of Family Violence* 24(4) (2009): 263-272.

Quinsey, Vernon L., Harris, Grant T., Rice, Elizabeth. M., & Cormier, Catherine A. *Violent offenders: Appraising and managing risk*. Washington, DC: American Psychological Association Press, 1998.

Robinson, Amanda. *The Cardiff Women's Safety Unit: A Multi-agency approach to domestic violence*. Cardiff: University of Cardiff Press, 2003.

Roehl, Jan, and Guertin, Kristin. "Intimate partner violence: The current use of risk assessments in sentencing offenders." *The Justice System Journal* 21 (2000):171.

doi: https://www.jstor.org/stable/pdf/27977017.pdf?_id=1468487765777

Richards, Laura. *DASH (2009) Frequently Asked Questions*. 2010.

doi: <http://www.dashriskchecklist.co.uk/uploads/pdfs/DASH%202009%20FAQs.pdf>

Godfrey St. Bernard. *DATA COLLECTION SYSTEM FOR DOMESTIC VIOLENCE*. The Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC) Sub regional Headquarters for the Caribbean, 2002.

<http://www.cepal.org/mujer/noticias/noticias/7/14217/lccarg691i.pdf>

United Nations Division for the Advancement of Women. "Good Practices in Legislation on Violence against Women" Report of the Expert Group Meeting, Vienna, Austria, 26-28 May, 2008.

Available at:

[http://www.un.org/womenwatch/daw/egm/vaw_legislation_2008/Report%20EGMGPLVAW%20\(final%2011.1.08\).pdf](http://www.un.org/womenwatch/daw/egm/vaw_legislation_2008/Report%20EGMGPLVAW%20(final%2011.1.08).pdf)

Victorian Government, Department of Human Services, Melbourne, Australia. *Family Violence Risk Assessment and Risk Management Framework and Practice Guides 1-3*. Melbourne: Victorian Government, Department of Human Services, 2012. Available at: <http://www.thelookout.org.au/sites/default/files/Family-Violence-Risk-Assessment-and-Risk-Management-Framework-and-Practice-Guides-1-3.pdf>

Waypoint Centre for Mental Health Care. *The Ontario Domestic Assault Risk Assessment (ODARA Fact Sheet)*. Waypoint Centre for Mental Health Care, 2016. Available at:

http://www.waypointcentre.ca/UserFiles/Servers/Server_9960/File/ODARA%20Fact%20sheet%20v0116.pdf

Wilson, Thomas A. "TEST REVIEW: The Ontario Domestic Assault Risk Assessment." The International Association of Addictions and Offender Counselors. Available at:

http://www.iaaoc.org/Z_toolkit/IAAOC_ODARA_TestReview.pdf

World Health Organization. *The world health report 2002- Reducing Risks, Promoting Healthy Life*. Geneva: World Health Organization, 2002.

http://www.who.int/whr/2002/en/whr02_en.pdf?ua=1

2. Κατάλογος Βιβλιογραφίας στα Ελληνικά

Αποστολίδου, Μάρθα, και Παγιάτσου, Μαρίνα. 'Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Βία στην Οικογένεια, για τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια.' Λευκωσία, 2008.

Διαθέσιμο στο: <http://www.familyviolence.gov.cy/upload/publications>

Γραφείο Ανάλυσης και Στατιστικής. 'Στατιστικά Στοιχεία Για Την Εγκληματικότητα - Βία Στην Οικογένεια - Αναφερόμενα Περιστατικά Βίας Στην Οικογένεια Κατά Είδος Από Το 2011 Μέχρι Το 2015.' Αστυνομία Κύπρου, 2016. Διαθέσιμο στο:

[http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/833E1616E2E1A6F7C2257F92001F3192/\\$file/FamilyAbuse%20greek.pdf](http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/833E1616E2E1A6F7C2257F92001F3192/$file/FamilyAbuse%20greek.pdf)

Επίτροπος Διοικήσεως. 'Τοποθέτηση Εθνικής Ανεξάρτητης Αρχής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την ανάγκη δημιουργίας μηχανισμού έγκαιρης και συντονισμένης διυπηρεσιακής παρέμβασης σε περιπτώσεις σοβαρού κινδύνου βίας κατά των γυναικών'. (Δράσης 2/2015). Λευκωσία, 2015.

Καϊλή, Χριστίνα, και Παύλου, Σουσάνα. 'ΔΡΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ.' Λευκωσία: Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, 2011.

Κέντρο Ερευνών και Ανάπτυξης Intercollege. Έρευνα με θέμα «Βία στην Κυπριακή Οικογένεια», για τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην οικογένεια. Λευκωσία, 2000.

Οι Περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμοι του 2000 και του 2004.
<http://www.familyviolence.gov.cy/cgibin/hweb?-V=legislationgr& FSECTION=10040&-dlegislationgr.html&-Sr& VSECTION=0000& VCATEGORY=0000>

Παπαδάκη, Μαρία. "Η συμβολή του Κοινωνικού Λειτουργού στην αντιμετώπιση της συντροφικής κακοποίησης στις υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας." Στο *Οι Πρακτικές Εφαρμογές της Κοινωνικής Εργασίας στην Ελλάδα και στην Κύπρο, επιμέλεια από Πάρλαλης Κ. Σταύρος*, 227-245. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2011.

Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια. "Έκθεση Αξιολόγησης της Εφαρμογής των Διατμηματικών Διαδικασιών για το Χειρισμό Περιστατικών Βίας στην ΑναπτύσσονταςΛευκωσία,2014.

Διαθέσιμο στο: http://www.familyviolence.gov.cy/upload/downloads/aksiologisi_diatmimatikon_diadikasion_200501.pdf

Συμβουλευτική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (2014) 'Η Έκταση, Συχνότητα, Μορφές Και Επιπτώσεις Της Ενδοοικογενειακής Βίας Κατά Των Γυναικών Στην Κύπρο'. Λευκωσία.

Συμβούλιο της Ευρώπης (2011) 'Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.'. Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρώπης.

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462536>

3. Διαδικτυακές Πηγές

Αστυνομία Κύπρου. "Στατιστικά Στοιχεία."

<http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/833E1616E2E1A6F7C2257F92001F3192?OpenDocument>

Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS)

www.medinstgenderstudies.org

Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια

www.familyviolence.gov.cy

Συμβουλευτική Επιτροπή Για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια

www.familyviolence.gov.cy

Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια

www.domviolence.org.cy

Council of Europe, Istanbul Convention Action against violence against women and domestic violence. "The Convention in Brief". <http://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/the-convention-in-brief>

Battered Women's Justice Project. "Integrating Risk Assessment in a Coordinated Community Response."
<http://www.bwjp.org/our-work/topics/risk-assessment.html>

Danger Assessment. "Law Enforcement"
<https://www.dangerassessment.org/inTheField.aspx?pageID=Law%20Enforcement>

DASH 2009. "Home."
<http://www.dashriskchecklist.co.uk/>

DASH 2009. "Stalking Advice."
<http://www.dashriskchecklist.co.uk/index.php?page=s-dash-for-use-in-stalking-cases-by-practitioners>

Department of Justice, Canada. "The Development Of The Brief Spousal Assault Form For The Evaluation Of Risk (B-SAFER): A Tool For Criminal Justice Professionals."

John Hopkins School of Nursing. "Danger Assessment."
<http://learn.nursing.jhu.edu/instruments-interventions/Danger%20Assessment/index.html>

Standing Together Against Domestic Violence. "Multi Agency Risk Assessment Conferences."
<http://www.standingtogether.org.uk/local-partnership/marac>

The Lookout. "About CRAF".
<http://www.thelookout.org.au/training-events/craf/about-craf>.

VAWnet.org National Online Resource Centre on Violence Against Women."The Ontario Domestic Assault Risk Assessment (ODARA) & Domestic Violence Risk Appraisal Guide (DVRAG)".
http://www.vawnet.org/summary.php?doc_id=2686&find_type=web_sum_GC

Waypoint Centre for Mental Health Care. *The Ontario Domestic Assault Risk Assessment (ODARA Fact Sheet)*. Waypoint Centre for Mental Health Care, 2016.
http://www.waypointcentre.ca/UserFiles/Servers/Server_9960/File/ODARA%20Fact%20sheet%20v0116.pdf

Η. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

DANGER ASSESSMENT

Jacquelyn C. Campbell, PhD, RN
Copyright © 1985, 1988, 2001

Several risk factors have been associated with homicides (murders) of both batterers and battered women in research conducted after the murders have taken place. We cannot predict what will happen in your case, but we would like you to be aware of the danger of homicide in situations of severe battering and for you to see how many of the risk factors apply to your situation.

Using the calendar, please mark the approximate dates during the past year when you were beaten by your husband or partner. Write on that date how bad the incident was according to the following scale:

1. Slapping, pushing; no injuries and/or lasting pain
2. Punching, kicking; bruises, cuts, and/or lasting pain
3. "Beating up"; severe contusions, burns, broken bones
4. Threat to use weapon; head injury, internal injury, permanent injury
5. Use of weapon; wounds from weapon

(If **any** of the descriptions for the higher number apply, use the higher number.)

Mark **Yes** or **No** for each of the following. ("He" refers to your husband, partner, ex-husband, ex-husband, or whoever is currently physically hurting you.)

- ☐ 1. Has the physical violence increased in severity or frequency over the past year?
- ☐ 2. Has he ever used a weapon against you or threatened you with a weapon?
- ☐ 3. Does he ever try to choke you?
- ☐ 4. Does he own a gun?
- ☐ 5. Has he ever forced you to have sex when you did not wish to do so?
- ☐ 6. Does he use drugs? By drugs, I mean "uppers" or amphetamines, speed, angel dust, cocaine, "crack", street drugs or mixtures.
- ☐ 7. Does he threaten to kill you and/or do you believe he is capable of killing you?
- ☐ 8. Is he drunk every day or almost every day? (In terms of quantity of alcohol.)
- ☐ 9. Does he control most or all of your daily activities? For instance: does he tell you who you can be friends with, when you can see your family, how much money you can use, or when you can take the car? (If he tries, but you do not let him, check here: ☐)
- ☐ 10. Have you ever been beaten by him while you were pregnant? (If you have never been pregnant by him, check here: ☐)

- ___ 11. Is he violently and constantly jealous of you? (For instance, does he say "If I can't have you, no one can.")
- ___ 12. Have you ever threatened or tried to commit suicide?
- ___ 13. Has he ever threatened or tried to commit suicide?
- ___ 14. Does he threaten to harm your children?
- ___ 15. Do you have a child that is not his?
- ___ 16. Is he unemployed?
- ___ 17. Have you left him during the past year? (If you *never* lived with him, check here: ___)
- ___ 18. Do you currently have another (different) intimate partner?
- ___ 19. Does he follow or spy on you, leave threatening notes, destroy your property, or call you when you don't want him to?
- ___ Total "Yes" Answers

Thank you. Please talk to your nurse, advocate or counselor about what the Danger Assessment means in terms of your situation.

DANGER ASSESSMENT-Revised

For Use in Abusive Female Same-Sex Relationships

Nancy Glass, PhD, MPH, RN & Jacquelyn C. Campbell, PhD, RN, FAAN

Copyright 2007 Johns Hopkins University, School of Nursing

Several risk factors have been associated with increased risk of re-assault of women in abusive same-sex relationships. We cannot predict what will happen in your case, but we would like you to be aware of the danger of repeat abuse and for you to see how many of the risk factors apply to your situation.

Using the calendar, please mark the approximate dates during the past year when you were abused by your partner or ex-partner. Write on that date how bad the incident was according to the following scale:

6. Slapping, pushing; no injuries and/or lasting pain
7. Punching, kicking; bruises, cuts, and/or continuing pain
8. "Beating up"; severe contusions, burns, broken bones, miscarriage
9. Threat to use weapon; head injury, internal injury, permanent injury, miscarriage
10. Use of weapon; wounds from weapon

(If **any** of the descriptions for the higher number apply, use the higher number.)

Mark **Yes** or **No** for each of the following.

("She" refers to your female partner or ex-partner)

Yes	No	
___	___	1. Is she constantly jealous and/or possessive of you?
___	___	2. Does she try to isolate you socially?
___	___	3. Has the physical violence increased in severity or frequency over the past year?
___	___	4. Has she threatened you with a gun over the past year?
___	___	5. Have you lived with her in the past year?
___	___	Has she ever abused or threatened to abuse a previous intimate partner, or their family members or friends?
___	___	6. Does she use illegal drugs, (by illegal drugs, I mean "uppers" or amphetamines, "meth," speed, angel dust, cocaine, "crack," street drugs or mixtures) or abuse prescription medication?
___	___	7. Is she an alcoholic or problem drinker?
___	___	8. Does she try to control/limit your spirituality?
___	___	9. Does she constantly blame you and/or put you down?
___	___	10. Has she destroyed or threatened to destroy things that belong to you?
___	___	11. Has she threatened to harm a:

___	___	12a	Pet?
___	___	12b	Elderly family member?
___	___	12c	Person you care for with a disability?
___	___	13.	Has she ever violated a restraining order?
___	___	14.	Does she stalk you, for example, follow or spy on you, leave threatening notes or messages on answering machine or cell phone, call you when you do not want her to?
___	___	15.	If you were being abused by her and tried to get help, do you think people would not take you seriously?
___	___	16.	If you were being abused by her, would fear of reinforcing negative stereotypes about female same-sex relationships and/or being discriminated against prevent you from seeking help, for example help from friends, domestic violence advocates, or health care providers?
___	___	17.	If you were having serious difficulties with her, would you keep it a secret out of fear or shame?
___	___	18.	Have you threatened or tried to kill yourself?

Total "Yes" Answers

Thank you. Please talk to your nurse, advocate or counselor about what the Danger Assessment-Revised means in terms of your situation.

Weighted Score for DA-R

Yes to Item 1 = 4 points

Yes to Item 2 = 3 points

Yes to Item 3 = 2 points

Yes to Item 4 = 2 points

Yes to Item 5 = 2 points

Yes to Item 6 = 2 points

Yes to Items 7-17 = 1 point each

Item 18 is not scored, assessing her suicide attempt.

ODARA Scoring Form

A summary of scoring instructions from ODARA 101 Learning Modules is provided below for convenient reference. The use of the full scoring criteria and supporting materials is strongly recommended. The ODARA manual is found in Hilton, N.Z., Harris, G.T., & Rice, M.E. (2010). *Risk assessment for domestically violent men: Tools for criminal justice, offender intervention, and victim services*. Washington, DC: American Psychological Association.

Name:			
Case #:		Assessor:	
Date of Index Assault:		Date of Assessment:	

Item Score

Select score (an item)

1. Prior domestic incident of assault in a police or criminal record

Select score (an item)

2. Prior non-domestic incident of assault in a police or criminal record

Select score (an item)

3. Prior custodial sentence of 30 days or more

Select score (an item)

4. Failure on prior conditional release

Select score (an item)	5. Threat to harm or kill at the index assault
	
Select score (an item)	6. Confinement of the victim at the index assault
	
Select score (an item)	7. Victim concern about future assaults
	
Select score (an item)	8. More than one child
	
Select score (an item)	9. Victim's biological child from a previous partner
	
Select score (an item)	10. Prior violent incident against a non-domestic victim
	
Select score (an item)	11. Two or more indicators of substance abuse
	
Select score (an item)	12. Assault on the index victim when she was pregnant
	

Select score (an item)

13. Barriers to victim support

Select score (an item)

Raw Score (sum of items scored 1)

Final Score (use prorating table if indicated)

Prorating Table

Use if the available documentation indicates that an item might be present but the information is unclear or incomplete.

Raw Score	Number of Missing Items				
	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	2
2	2	2	3	3	3
3	3	4	4	4	5
4	4	5	5	6	7+
5	5	6	7+	7+	7+
6	7+	7+	7+	7+	7+

Actuarial Table

Score	Percent who score in this range	Percent scoring lower	Percent scoring higher	Percent who Recidivate
0	9	0	91	7
1	17	9	74	17
2	21	26	53	22
3	20	47	33	34
4	13	67	20	39
5-6	14	80	6	53
7-13	6	94	0	74

Index Assault

The index assault is the most recent incident in which the man being assessed assaulted a woman with whom he is (or was previously) married or cohabiting. The ODARA may also be used in a case of assault against a woman with whom he had a non-cohabiting intimate relationship (dating). The definition of assault is any act of violence that involved physical contact with the victim, or a credible threat of death made with a weapon in hand in the presence of the victim.

Prior Domestic Incident of assault in a police or criminal record

A prior domestic incident is one in which the man being assessed assaulted his current or previous female marital or cohabiting partner, or her child, and which is recorded in a police occurrence report or criminal record.

- ✓ The incident must include physical contact or the use, or attempted use of a weapon to contact the victim's body, or a threat of harm made with a weapon in hand. If you do not have a detailed description of the incident, count a criminal charge of assault or other violent offense against a domestic victim as a domestic incident.
 - ✓ The incident must have been reported to the police, either when they attended the incident or in a subsequent report.
 - ✓ The incident must have occurred on a separate occasion, before the index assault. If the index assault is part of a cluster of assaults documented in one police report, count any domestic assault that occurred at least twenty-four hours before the index assault as a prior domestic incident.
 - ✓ The victim of a prior domestic incident must be a person who is a current or previous female domestic partner of the man being assessed, or the child of this partner.
- ✗ Incidents involving only pets or property do not count for this item.

Prior Non-domestic Incident of assault in a police or criminal record

A prior non-domestic incident is one in which the man being assessed assaulted any person who is not his current or previous female marital or cohabiting partner, nor her child, and which is recorded in a police occurrence report or criminal record. This item differs from the previous item, prior domestic incident, only in who the victim is.

- ✓ The incident must include physical contact, or the use or attempted use of a weapon to contact the victim's body, or a threat of harm made with a weapon in hand. If you do not have a detailed description of the incident, count a criminal charge of assault or other violent offence against a non-domestic victim as a non-domestic incident.
 - ✓ The incident must have been reported to the police, either when they attended the incident or in a subsequent report.
 - ✓ The incident must have occurred on a separate occasion, before the index assault. If the index assault is part of a cluster of assaults documented in one police report, count any non-domestic assault that occurred at least twenty-four hours before the index assault as a prior non-domestic incident.
 - ✓ The victim of a prior non-domestic incident must be a person who is not a current or previous female domestic partner of the man being assessed, nor her child.
- ✗ Incidents involving only pets or property do not count for this item.

Prior Custodial Sentence of 30 days or more

A prior custodial sentence is the final disposition of a court for an offence committed by the man being assessed.

- ✓ The sentence itself must be for at least thirty days.
 - ✓ The man must have been admitted to an adult or juvenile correctional facility, prison, or jail, but he need not have been in custody for the entire thirty days. Count the sentence, not the time spent in custody.
 - ✓ The sentence must have been handed down before the index assault.
- ✗ Do not include a sentence given for the index assault.
- ✗ Time spent in custody before trial or before sentencing is not usually counted for this item.

Failure on Prior Conditional Release

A failure on prior conditional release requires that the man being assessed was on a conditional release

- ✓ The conditional release must have been ordered before the index assault.
- ✓ The man must have been at liberty in the community under supervision or other requirement ordered by a criminal court, or a no-contact order imposed by a civil court.
- ✓ Any known violation of the conditional release counts for this item.
- ✓ If the man was on a conditional release at the time of committing the index assault, and no further information is available about the conditions of the release, count the index as a failure of conditional release, because such releases almost invariably require the offender to keep the peace.

The same rule applies to any criminal charges incurred while on a conditional release.

- ✓ Count any known failure, even if it does not result in a charge. For example, there might be evidence that the man was using alcohol while on a probation order that required abstinence from alcohol, but the man was not charged with a breach of probation; the use of alcohol is a conditional release failure.
- Another example is of a man who is in the community under a restraining order but contacts the person he has been ordered not to contact; the violation of the contact order is a conditional release failure. Do not include any violations occurring after the index assault.

Threat to Harm or Kill at the index assault

- ✓ A threat to harm or kill at the index assault includes any uttered threat by the man being assessed to cause physical harm to a person other than himself.
- ✓ Also count bodily gestures that are commonly recognized as a threat of physical harm to a person.
- ✗ Threats involving only pets or property, or threats of non-bodily harm, do not count for this item.
- ✗ Do not include any threats occurring before or after the index assault..

Confinement of the Partner at the index assault

Confinement of the victim at the index assault includes any act by the man being assessed that physically prevents, or attempts to prevent, the victim from leaving the scene of the incident.

The victim must be the man's current or previous female marital or cohabiting partner who is the victim of the index assault.

- ✓ Count a criminal charge of forcible confinement or kidnapping at the index assault, if it is known that the victim was the man's partner. Confining the partner in a locked room, or barring an exit, are examples of confinement.
- ✓ In locations without walls or doors, count actions taken to impede the partner's active attempts to escape from the location.
- ✗ Do not include any threats to harm the victim if she leaves, pinning the victim down in the course of an assault, cutting off the telephone, or confining persons other than the partner.
- ✗ Do not include any confinement occurring before or after the index assault.

Victim Concern about future assaults

Victim concern includes any statement by the partner indicating that she is concerned, afraid, worried, or certain that the man being assessed will assault her, or her child, in the future.

- ✓ This statement must be made by the partner in her first report about the index assault to the police. If no statement about victim concern in a police report is present, a statement made by the partner in her first report to a victim support service can be counted.
- ✗ Do not count the victim's concern for her safety, or her child's safety, in the course of the index assault.

More than One Child

To determine whether the man being assessed has more than one child:

- ✓ Count his biological or adopted children.
- ✓ Count the biological or adopted children of the partner who is the victim of the index assault.
- ✓ Count all living children, whether they are minors or adults, and whether they are living with the man, living with the partner, or living elsewhere.

There must be a total of at least two children in order to score 1 for this item.

Victim's Biological Child from a previous partner

To determine whether the victim has a biological child from a previous partner:

- ✓ Count only the children of the partner who is the victim of the index assault.
- ✓ Count only her biological children whose father is not the man being assessed.
- ✓ All such living children are included, whether they are minors or adults, and whether they are living with the man, living with the partner, or living elsewhere.
- ✗ Adopted children do not count for this item.

Prior Violent Incident against a non-domestic victim

Prior violence against a non-domestic victim is an incident in which the man being assessed assaulted any person who is not his current or previous female marital or cohabiting partner, nor her child. A specific incident is required, but a police occurrence report or criminal record is not required.

- ✓ The incident must include physical contact, or the use or attempted use of a weapon to contact the victim's body, or a threat of harm made with a weapon in hand.
- ✓ The violent incident must have occurred on a separate occasion, before the index assault.

Information can come from sources other than criminal justice documentation, and the incident does not need to be known to the police.

Two or more indicators of Substance Abuse

More than one indicator of substance abuse is needed in order to score 1 for this item.

Count any two of these specific indicators pertaining to the man being assessed.

- ✓ He consumed alcohol immediately before or during the index assault.
 - ✓ He used drugs immediately before or during the index assault.
 - ✓ He abused drugs and/or alcohol in the days or weeks before the index assault (e.g., alcohol intoxication, frequent alcohol use, use of street drugs, misuse of medication).
 - ✓ He noticeably increased his abuse of drugs and/or alcohol in the days or weeks before the index assault (without a return to normal consumption prior to the index assault).
 - ✓ He had been more angry or violent when using drugs and/or alcohol, before the index assault.
- He consumed alcohol before or during a criminal offence pre-dating the index assault.
- ✓ His alcohol use before the index assault but since age 18 resulted in some problems or interference in his life; this can include alcohol use related to law violations resulting in a charge or revocation of conditional release, withdrawal symptoms or inability to decrease use, or problems attributable to alcohol use (such as financial, job, relationship, legal, or health problems).
 - ✓ His use of illicit or street drugs, or misuse of prescription medications, before the index assault but since age 18 resulted in some problems or interference in his life; this can include drug use related to law violations resulting in a charge or revocation of conditional release, withdrawal symptoms or inability to decrease use, or problems attributable to drug use (such as financial, job, relationship, legal, or health problems).
 - ✗ Do not include medications taken as prescribed.

Assault on victim while she was pregnant

- ✓ Include only assaults against the partner who is the victim of the index assault.
- ✓ Count the index assault or any prior assault on this victim, committed by the man being assessed, if she was pregnant at the time.
- ✓ The incident must include physical contact, or the use or attempted use of a weapon to contact the victim's body, or a threat of harm made with a weapon in hand. If you do not have a detailed description of the incident, count a criminal charge of assault or other violent offence if it is known that the victim was the index victim, and that she was pregnant at the time.
- ✓ It is not required that the man being assessed states that he knew the victim was pregnant.
- ✗ Do not count assaults against previous partners while they were pregnant.

Barriers to Victim Support

Any one indicator Count any one of these specific circumstances faced by the victim of the index assault. Circumstances not included in this list do not count.

- ✓ The victim of the index assault has one or more children age 18 or under who live with her and for whom she provides care.
- ✓ The victim of the index assault has no mobile or cell phone and no landline telephone in the home.
- ✓ The victim of the index assault has no access to a vehicle and no public transportation in the vicinity of her home and no money for a taxi.
- ✓ The victim of the index assault lives in a rural area with nobody living close by.
- ✓ The victim of the index assault consumed alcohol or drugs just before or during the index assault, or she has a history of alcohol or drug abuse (e.g., alcohol intoxication, frequent alcohol use, use of street drugs, misuse of prescription medication).
- ✗ Do not include medications taken as prescribed.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

CAADA-DASH Risk Identification Checklist (RIC)

Aim of the form:

- To help front line practitioners identify high risk cases of domestic abuse, stalking and 'honour'-based violence.
- To decide which cases should be referred to MARAC and what other support might be required. A completed form becomes an active record that can be referred to in future for case management.
- To offer a common tool to agencies that are part of the MARAC⁷⁹ process and provide a shared understanding of risk in relation to domestic abuse, stalking and 'honour'-based violence.
- To enable agencies to make defensible decisions based on the evidence from extensive research of cases, including domestic homicides and 'near misses', which underpins most recognised models of risk assessment.

How to use the form:

Before completing the form for the first time we recommend that you read the full practice guidance and Frequently Asked Questions and Answers⁸⁰. These can be downloaded from www.caada.org.uk.

Risk is dynamic and can change very quickly. It is good practice to review the checklist after a new incident.

Recommended Referral Criteria to MARAC

1. **Professional judgement:** if a professional has serious concerns about a victim's situation, they should refer the case to MARAC. There will be occasions where the particular context of a case gives rise to serious concerns even if the victim has been unable to disclose the information that might highlight their risk more clearly. ***This could reflect extreme levels of fear, cultural barriers to disclosure, immigration issues or language barriers particularly in cases of 'honour'-based violence.*** This judgement would be based on the professional's experience and/or the victim's perception of their risk even if they do not meet criteria 2 and/or 3 below.
2. **'Visible High Risk':** the number of 'ticks' on this checklist. If you have ticked 14 or more 'yes' boxes the case would normally meet the MARAC referral criteria.

⁷⁹ For further information about MARAC please refer to the CAADA MARAC Implementation Guide www.caada.org.uk and the adva website MARAC page: http://www.devon.gov.uk/index/childrenfamilies/domestic_violence/adva-professionals/marac.htm.

⁸⁰ For enquiries about training in the use of the form, please go to the adva website for details about our local half day course http://www.devon.gov.uk/index/childrenfamilies/domestic_violence/adva-professionals/adva-training/marac-process.htm.

CAADA offer full day multi agency risk training. Please check the CAADA website for details

3. **Potential Escalation:** the number of police callouts to the victim as a result of domestic violence in the past 12 months. This criterion can be used to identify cases where there is not a positive identification of a majority of the risk factors on the list, but where abuse appears to be escalating and where it is appropriate to assess the situation more fully by sharing information at MARAC. It is common practice to start with 3 or more police callouts in a 12 month period but this will need to be reviewed depending on your local volume and your level of police reporting.

Please pay particular attention to a practitioner's professional judgement in all cases. The results from a checklist are not a definitive assessment of risk. They should provide you with a structure to inform your judgement and act as prompts to further questioning, analysis and risk management whether via a MARAC or in another way.

What this form is not:

This form will provide valuable information about the risks that children are living with **but it is not a full risk assessment for children**. The presence of children increases the wider risks of domestic violence and step children are particularly at risk. **If risk towards children is highlighted you should consider what referral you need to make to obtain a full assessment of the children's situation.**

Devon's current (September 2010) local CAADA-DASH RIC Risk Thresholds:

'Standard Risk': Professional judgement and / or the number of 'ticks' on this checklist. If you have ticked **0 – 5** 'yes' boxes the case would currently meet the 'Standard Risk' criteria.

'Medium Risk': Professional judgement and / or the number of ticks' on this checklist. If you have ticked **6 – 13** 'yes' boxes the case would currently meet the 'Medium Risk' criteria.

'High Risk': Professional judgement and / or the number of 'ticks' on this checklist. If you have ticked **14 or more** 'yes' boxes the case would currently meet the MARAC referral criteria.

Devon's local Risk Management Pathways for each level of risk (risk threshold):

'Standard Risk': While risk indicators may be present, it is deemed neither imminent, nor serious. Explain that nobody needs to live with domestic violence and abuse and that there is support out there. It is important to remember that risk is dynamic and should be monitored. It is also important to stress that the police can and should be contacted in an emergency. Hand out the adva 'Home is Where the Hurt is' domestic abuse services leaflet: <http://www.devon.gov.uk/adva-hiwthi-leaflet-august10.pdf> with appropriate contact numbers for your area and ask the person to keep you informed about their safety.

'Medium Risk': There are identifiable features of risk or serious harm. This level of risk should be referred to the local specialist domestic violence and abuse 'Outreach' service in Devon (but this can only be done with **signed consent** on the completed RIC). Make the referral to 'Outreach' services once you have obtained the necessary signed consent on the RIC. Explain that nobody needs to live with domestic violence and abuse and that there is support out there. It is important to remember that risk is dynamic and should be monitored. It is also important to stress that the police can and should be contacted in an emergency. Hand out the adva 'Home is Where the Hurt is' domestic abuse services leaflet: <http://www.devon.gov.uk/adva-hiwthi-leaflet-august10.pdf> with appropriate contact numbers for

your area and ask the person to keep you informed about their safety, especially if they haven't given their consent for a referral. Encourage them to make a self-referral in this instance.

'High Risk': There is imminent risk of serious harm. The potential event is more likely than not to happen imminently and the impact could be serious. There may be need for immediate intervention. After discussion with your line manager/colleague, it may be necessary to notify the Police and / or Children and Young People's Services immediately, without the consent of the victim. **Where any agency assesses risk as 'High' an immediate referral to MARAC is normally required, with or without consent.** Whilst it is best practice wherever possible to obtain the victim's consent to make a referral to MARAC, it is not always safe or possible to do so. It is important to remember to complete the **Information Sharing without Consent Form**, along with the **MARAC Referral Form**, if you are sharing information without consent. It is also important to stress that the police can and should be contacted in an emergency. Hand out the adva 'Home is Where the Hurt is' domestic abuse services leaflet: <http://www.devon.gov.uk/adva-hiwthi-leaflet-august10.pdf> with appropriate contact numbers for your area and ask the person to keep you informed about their safety.

CAADA-DASH Risk Identification Checklist for use by IDVAs and other non-police agencies⁸¹ for MARAC case identification when domestic abuse, 'honour'- based violence and/or stalking are disclosed

Please explain that the purpose of asking these questions is for the safety and protection of the individual concerned. Tick the box if the factor is present ☒. Please use the comment box at the end of the form to expand on any answer. It is assumed that your main source of information is the victim. If this is <u>not the case</u> please indicate in the right hand column	Yes (tick)	No	Don't Know	State source of info if not the victim e.g. police officer
1. Has the current incident resulted in injury? (Please state what and whether this is the first injury.)	☐	☐	☐	
2. Are you very frightened? Comment:	☐	☐	☐	
3. What are you afraid of? Is it further injury or violence? (Please give an indication of what you think (name of abuser(s)...) might do and to whom, including children). Comment:	☐	☐	☐	
4. Do you feel isolated from family/friends i.e. does (name of abuser(s)) try to stop you from seeing friends/family/doctor or others? Comment:	☐	☐	☐	
5. Are you feeling depressed or having suicidal thoughts?	☐	☐	☐	
6. Have you separated or tried to separate from (name of abuser(s)....) within the past year?	☐	☐	☐	

⁸¹ Note: This checklist is consistent with the ACPO endorsed risk assessment model DASH 2009 for the police service.

7. Is there conflict over child contact?	☐	☐	☐	
8. Does (.....) constantly text, call, contact, follow, stalk or harass you? (Please expand to identify what and whether you believe that this is done deliberately to intimidate you? Consider the context and behaviour of what is being done.)	☐	☐	☐	
9. Are you pregnant or have you recently had a baby (within the last 18 months)?	☐	☐	☐	
10. Is the abuse happening more often?	☐	☐	☐	
11. Is the abuse getting worse?	☐	☐	☐	
12. Does (.....) try to control everything you do and/or are they excessively jealous? (In terms of relationships, who you see, being 'policed at home', telling you what to wear for example. Consider 'honour'-based violence and specify behaviour.)	☐	☐	☐	
Tick box if factor is present. Please use the comment box at the end of the form to expand on any answer.	Yes (tick)	No	Don't Know	State source of info if not the victim
13. Has (.....) ever used weapons or objects to hurt you?	☐	☐	☐	
14. Has (.....) ever threatened to kill you or someone else and you believed them? (If yes, tick who.) You ☐ Children ☐ Other (please specify) ☐	☐	☐	☐	
15. Has (.....) ever attempted to strangle/choke/suffocate/drown you?	☐	☐	☐	

16. Does (.....) do or say things of a sexual nature that make you feel bad or that physically hurt you or someone else? (If someone else, specify who.)	☐	☐	☐	
17. Is there any other person who has threatened you or who you are afraid of? (If yes, please specify whom and why. Consider extended family if HBV.)	☐	☐	☐	
18. Do you know if (.....) has hurt anyone else? (Please specify whom including the children, siblings or elderly relatives. Consider HBV.) Children ☐ Another family member ☐ Someone from a previous relationship ☐ Other (please specify) ☐	☐	☐	☐	
19. Has (.....) ever mistreated an animal or the family pet?	☐	☐	☐	
20. Are there any financial issues? For example, are you dependent on (.....) for money/have they recently lost their job/other financial issues?	☐	☐	☐	
21. Has (.....) had problems in the past year with drugs (prescription or other), alcohol or mental health leading to problems in leading a normal life? (If yes, please specify which and give relevant details if known.) Drugs ☐ Alcohol ☐ Mental Health ☐	☐	☐	☐	
22. Has (.....) ever threatened or attempted suicide?	☐	☐	☐	

Do you believe that there are reasonable grounds for referring this case to MARAC? Yes ☐ / No ☐

If yes, have you made a referral? Yes ☐ /No ☐

Signed:

Date:

e:

Do you believe that there are reasonable grounds for this case reaching the 'medium' risk threshold in Devon and therefore referral, with consent, to the local domestic abuse 'Outreach' service? Yes ☐ /No ☐

If yes, please obtain written consent from your client to pass this completed RIC plus their name and safe contact details on to the local domestic abuse 'Outreach' service:

'I hereby openly consent to grant my permission for information relating to incidents of domestic abuse, in which I was involved, to be provided with my details and this completed RIC to the local domestic abuse 'Outreach' service':

Signed:

Date:

If yes, have you made a referral? Yes ☐ /No ☐

Signed:

Date:

Please note this is a requirement of the Devon and Cornwall DV Information Sharing Protocol (Nov 2009) regarding 'Medium' risk referrals.

REMINDER

Devon's current (September 2010) local CAADA-DASH RIC Risk Thresholds:

'Standard Risk': Professional judgement and / or the number of 'ticks' on this checklist. If you have ticked **0 – 5** 'yes' boxes the case would currently meet the 'Standard Risk' criteria.

'Medium Risk': Professional judgement and / or the number of ticks' on this checklist. If you have ticked **6 – 13** 'yes' boxes the case would currently meet the 'Medium Risk' criteria.

'High Risk': Professional judgement and / or the number of 'ticks' on this checklist. If you have ticked **14 or more** 'yes' boxes the case would currently meet the MARAC referral criteria.

Please also note that Devon's 'standard' and 'medium' risk thresholds have not been evidenced based or piloted by CAADA. The responsibility for identifying local referral thresholds and risk management pathways rests with local MARACs and local domestic abuse service provision. Devon has agreed to pilot these 'standard' and 'medium' risk thresholds and pathways from January 2011 – June 2011 during the implementation phase of CAADA DASH RIC for all non-police agencies.